

Raahen perusopetuksen
opetussuunnitelma vuosiluokille 1-9
1.8.2016 alkaen

Luku 13, vuosiluokat 1 - 2

Opetussuunnitelman lukijalle

Raahen perusopetuksen opetussuunnitelma on laadittu vuosiluokille 1–9 ja otettu käyttöön 1.8.2016 alkaen. Opetussuunnitelmaa arvioidaan ja tarkistetaan jatkuvasti. Opetussuunnitelmatyön ohjausryhmä vastaanottaa lukuvuoden aikana korjaushuomautukset ja tarvittavat lisäykset.

Paikallinen opetussuunnitelman on suunniteltu rakenteeltaan yhdenmukaiseksi Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 22.12.2014 kanssa. Näin on käyttäjän helppo vertailla perusteita ja paikallista opetussuunnitelmaa.

Sisällysluettelosta pääsee suoraan haluttuun osioon painamalla Ctrl-näppäintä ja napsauttamalla hiiren vasemmalla painikkeella otsikkoa.

Opettajilla on käytössä Verkko-opetussuunnitelma, jossa on paikallisen opetussuunnitelmatekstin lisäksi tukimateriaaleja. Verkko-opetussuunnitelman lukemiseen tarvitaan koulu.raahe.fi- muotoa oleva Google-tunnus ja se löytyy Googlen Sivustot-palvelusta.

13. VUOSILUOKAT 1-2	6
13.1. SIIRTYMÄ ESIOPETUKSESTA PERUSOPETUKSEEN SEKÄ VUOSILUOKKIEK 1–2 TEHTÄVÄ	6
13.1.1. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen.....	6
13.1.2. Vuosiluokat 1–2: Koululaiseksi kasvaminen	6
13.1.3. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe	7
13.2. LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN VUOSILUOKILLA 1–2	7
13.2.1. Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1).....	7
13.2.2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)	8
13.2.3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)	8
13.2.4. Monilukutaito (L4).....	8
13.2.5. Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	9
13.2.6. Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6).....	9
13.2.7. Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).....	9
13.3. OPPIAINEET VUOSILUOKILLA 1–2	10
13.3.1. Äidinkieli ja kirjallisuus	10
13.3.1.1. Kielikasvatus.....	11
13.3.1.2. Oppiaineen tehtävä	11
13.3.2. Suomen kieli ja kirjallisuus.....	12
13.3.2.1. Oppiaineen tehtävä	12
13.3.2.2. Oppimäärän erityinen tehtävä	12
13.3.2.3. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän keskeiset tavoitteet ja sisällöt	12
13.3.3. Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1–2.....	15
13.3.3.1. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2	16
13.3.3.2. Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2.....	16
13.3.4. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	16
13.3.4.1. Oppiaineen tehtävä	16
13.3.4.2. Oppimäärän erityinen tehtävä.....	16
13.3.4.3. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän keskeiset tavoitteet ja sisällöt	18
13.3.5. Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1–2.....	21
13.3.5.1. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2	21
13.3.5.2. Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2.....	22
13.3.6. Toinen kotimainen kieli.....	22
13.3.6.1. Kielikasvatus.....	22
13.3.6.2. Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet.....	22
13.3.6.3. Oppiaineen tehtävä	23
13.3.6.4. Ruotsin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2	23
13.3.7. Vieraat kielet	24
13.3.7.1. Kielikasvatus.....	24
13.3.7.2. Oppiaineen tehtävä	24
13.3.7.3. Englannin/muun vieraan kielen/saamen kielen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2	24
13.3.8. Matematiikka	24
13.3.8.1. Oppiaineen tehtävä	24
13.3.8.2. Matematiikan keskeiset tavoitteet ja sisällöt.....	25
13.3.8.3. Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2	28
13.3.8.4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1-2.....	28
13.3.8.5. Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1-2	28
13.3.9. Ympäristöoppi	29
13.3.9.1. Oppiaineen tehtävä	29
13.3.9.2. keskeiset tavoitteet ja sisällöt.....	29

13.3.9.3. Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2	32
13.3.9.4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2	33
13.3.9.5. Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2	33
13.3.10. Uskonto	33
13.3.10.1. Oppiaineen tehtävä	33
13.3.10.2. Uskonnon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2.....	34
13.3.10.3. Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2	34
13.3.10.4. Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2	35
13.3.10.5. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 1-2	35
13.3.10.6. Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1-2	35
13.3.10.7. Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2	35
13.3.10.8. Evankelisluterilaisen uskonnon keskeiset tavoitteet ja sisällöt.....	35
13.3.10.9. Ortodoksisen uskonnon keskeiset sisältöalueet	38
13.3.10.10. S1 Suhde omaan uskontoon:	38
13.3.10.11. S2 Uskontojen maailma:	38
13.3.10.12. S3 Hyvä elämä:.....	38
13.3.10.13. Katolisen uskonnon keskeiset sisältöalueet.....	39
13.3.10.14. S1 Suhde omaan uskontoon:	39
13.3.10.15. S2 Uskontojen maailma:	39
13.3.10.16. S3 Hyvä elämä:.....	39
13.3.10.17. Islamin uskon opetuksen keskeiset sisältöalueet.....	40
13.3.10.18. S1 Suhde omaan uskontoon:	40
13.3.10.19. S2 Uskontojen maailma:	40
13.3.10.20. S3 Hyvä elämä:.....	40
13.3.10.21. Juutalaisen uskon opetuksen keskeiset sisältöalueet	40
13.3.10.22. S1 Suhde omaan uskontoon:	40
13.3.10.23. S2 Uskontojen maailma:	41
13.3.10.24. S3 Hyvä elämä:.....	41
13.3.11. Elämäkatsomustieto.....	41
13.3.11.1. Oppiaineen tehtävä	41
13.3.11.2. Elämäkatsomustiedon keskeiset tavoitteet ja sisällöt	42
13.3.11.3. Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2	43
13.3.11.4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2	43
13.3.11.5. Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2.....	44
13.3.12. Musiikki	44
13.3.12.1. Oppiaineen tehtävä	44
13.3.12.2. Musiikin keskeiset tavoitteet ja sisällöt	45
13.3.12.3. Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2	47
13.3.12.4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 1-2.....	47
13.3.12.5. Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1-2.....	48
13.3.13. Kuvataide.....	48
13.3.13.1. Oppiaineen tehtävä	48
13.3.13.2. Kuvataiteen keskeiset sisällöt ja tavoitteet.....	48
13.3.13.3. Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2	51
13.3.13.4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2	51
13.3.13.5. Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2	51
13.3.14. Käsiyö	52
13.3.14.1. Oppiaineen tehtävä	52
13.3.14.2. Käsiyön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2	55
13.3.14.3. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsiyössä vuosiluokilla 1-2.....	55
13.3.14.4. Oppilaan oppimisen arviointi käsiyössä vuosiluokilla 1-2.....	55
13.3.15. Liikunta	56
13.3.15.1. Oppiaineen tehtävä	56
13.3.15.2. Liikunnan keskeiset tavoitteet ja sisällöt.....	57
13.3.15.3. Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2	61

13.3.15.4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1-2	62
13.3.15.5. Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1-2.....	63
13.3.16. Oppilaanohjaus.....	63
13.3.16.1. Oppiaineen tehtävä	63

13. VUOSILUOKAT 1-2

13.1. SIIRTYMÄ ESIOPETUKSESTA PERUSOPETUKSEEN SEKÄ VUOSILUOKKIEN 1–2 TEHTÄVÄ

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

13.1.1. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Esi- ja alkuopetuksen opettajat kokoontuvat vähintään kerran lukuvuodessa keskustelemaan edellä mainituista asioista. Yhteiset toimintamallit on kirjattu asiakirjaan Nivelvaihesuunnitelma esikoulusta kouluun siirtymisen. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeää. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa. Pedagogiset ja oppilashuollolliset asiakirjat kirjataan Wilmaan ja lisäksi tietoa siirretään tiedonsiirtopalavereissa ja -lomakkeilla. Lisäksi tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

13.1.2. Vuosiluokat 1–2: Koululaiseksi kasvaminen

Vuosiluokkien 1–2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1–2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeää, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista, seksuaalista häirintää, rasismia eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisuus sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1–2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla luvun 4 mukaisia monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esi- opetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa. Useilla kouluilla tehdään tiivistä yhteistyötä esi- ja alkuopetuksen kanssa muun muassa alkuluokkatoiminnassa. Ylemmät luokat toimivat kummeina alkuopetusluokille.

Vuosiluokkakokonaisuuden tehtävän ja laaja-alaisen osaamisen toteutusta suunnitellaan ja arvioidaan luku-
vuosittain kaupungin yhteisen mallin mukaan.

13.1.3. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeää varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppi-
laan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan
valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vas-
tuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoa-
masta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista
tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti
uuteen ryhmään liittymistä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen
alkamista.

13.2. LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN VUOSILUOKILLA 1–2

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat
painottuvat vuosiluokilla 1–2.

Laaja-alaisen osaamisen perusta luodaan esiopetuksessa ja sitä edeltävässä varhaiskasvatuksessa sekä perus-
opetuksen ensimmäisten vuosien aikana. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa
edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen, oman identiteetin muotoutumiseen sekä kestävään elä-
mäntapaan. Alusta lähtien on tärkeätä, että koulu tarjoaa jokaiselle oppilaalle vuorovaikutteisen ja kannus-
tavan yhteisön, jossa oppilas voi tuntea tulevaisuutensa kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Kestävään elämänta-
paan koulu kasvattaa eniten omalla esimerkillään. Kestävän elämäntavan edistämiseksi korostuvat erityisesti
yhdessä toimimisen taidot, lähiyhteisön kulttuurisen monimuotoisuuden havainnoiminen sekä luonnossa liik-
kuminen ja luontosuhteen vahvistaminen.

13.2.1. Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Työskentelyn lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, havainnot ja kysymykset. Ihmettelylle, oival-
tamiselle, uuden löytämiselle ja keksimiselle, mielikuvitukselle sekä oppimisen ilolle on tilaa. Oppilaita kan-
nustetaan kysymään ja kuuntelemaan, tekemään tarkkoja havaintoja, etsimään tietoa sekä tuottamaan ja
kehittämään yhdessä ideoita ja esittämään työnsä tuloksia. Ikäkaudelle sopivien ongelmanratkaisu- ja tut-
kimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäröivän maailman ilmiöitä kohtaan sekä
vahvistetaan taitoa jäsentää, nimetä ja kuvailla ympäristöä. Oppilaita rohkaistaan myös kyseenalaistamaan
havaitsemiaan asioita ja huomaamaan, että tieto voi olla joskus ristiriitaista ja epäselvää.

Oman ja yhteisen työn suunnittelemista, tavoitteiden asettamista ja työskentelyn arviointia harjoitellaan. Yh-
dessä pohditaan, milloin työssä on onnistuttu ja mistä sen tietää. Oppilaita ohjataan havaitsemaan edistymis-
tään, tunnistamaan omat vahvuutensa oppijoina ja iloitsemaan onnistumisistaan. Heidän kanssaan keskus-
tellaan opintoihin liittyvistä mahdollisista valinnoista ja autetaan ymmärtämään erilaisten vaihtoehtojen mer-
kitys.

Monipuolinen liikkuminen ja motoriset harjoitukset tukevat ajattelun kehittymistä ja oppimista. Muistin, mie-
likuvituksen sekä eettisen ja esteettisen ajattelun kehittymistä tuetaan satujen ja tarinoiden, pelien, lorujen,
laulujen ja leikkien, taiteen eri muotojen sekä monipuolisen vuoro- vaikutuksen avulla.

13.2.2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan myönteiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Oppitunnit, juhlat, leikit, pelit, ruokailuhetket sekä yhteistyö koulussa ja koulun ulkopuolella tarjoavat tilaisuuksia harjoitella toimimista monenlaisten ihmisten kanssa. Oppilaita kohdellaan arvostavasti ja ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin.

Oppilaita ohjataan arvostamaan oman perheensä ja yhteisönsä sekä muiden perinteitä ja tapoja. Koulutyössä tutustutaan läheiseen kulttuuriympäristöön sekä sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Oppilaille avataan mahdollisuuksia tutustua kulttuuriperintöön sekä taiteeseen ja muuhun kulttuuri tarjontaan ja saada kokemuksia myös kansainvälisyydestä. Tärkeätä on pohtia yhdessä, miten omaan ympäristöön ja sen kulttuuriin voi vaikuttaa. Oppilaat oppivat tuntemaan Lapsen oikeuksien sopimuksen pääperiaatteet ja pohtivat, mitä ne tarkoittavat heidän elämässään ja toiminnassaan.

Koulutyössä oppilaat voivat ilmaista itseään ja itselleen merkityksellisiä asioita monipuolisia esittämisen tapoja käyttäen. Oppilaita kannustetaan nauttimaan käden ja koko kehon taitojen kehittymisestä ja harjoitteluun monenlaista esiintymistä. Mielikuvitus, kekseliäisyys ja ilmaisutaidot kehittyvät muun muassa leikkien, seikkailujen, musiikin, draaman, saduttamisen, mediaesitysten, kuvallisen ja käsityöllisen ilmaisun sekä rakentelun ja muiden käden töiden keinoin.

13.2.3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Koulun aloittaminen edellyttää uudenlaisia itsestä huolehtimisen taitoja ja itsenäisyyden lisääntymistä. Koulutyöhön kuuluu oppilaiden ikäkaudelle sopivista vastuutehtävistä huolehtiminen luokka- ja kouluyhteisössä. Yhteisten pelisääntöjen, hyvien tapojen sekä kannustavan palautteen merkitys korostuu. Oppilaita ohjataan hahmottamaan aikaan ja paikkaan liittyviä käsitteitä ja niiden käytännön merkitystä. He harjoittelevat omien tunteiden tunnistamista ja ilmaisemista ja esimerkiksi leikkien ja draaman avulla kehittävät tunnetaitojaan.

Koulussa opitaan omaan ja yhteiseen hyvinvointiin, turvallisuuteen ja arjen sujumiseen liittyviä perusasioita. Huomiota kiinnitetään itsenäiseen ja turvalliseen liikkumiseen lähiympäristössä, turva- ja suojavälineiden käyttöön sekä omien tietojen ja taitojen kehittämiseen kävelijänä ja pyöräilijänä. Myös erilaisissa vaaratilanteissa tarvittavan toiminnan ja avun hakemisen taitoja harjoitellaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan arjen teknologiaa ja sen merkitystä päivittäisessä elämässä sekä opitaan, mitä teknisten laitteiden turvallinen käyttö edellyttää. Oppilaiden muotoutuvista kulutustottumuksista keskustellaan, opitaan tarkastelemaan mainontaa ja median vaikutuksia sekä pohditaan mahdollisuuksia oman rahankäytön suunnitteluun. Oppilaita ohjataan kriittiseen kuluttajuuteen ja mietitään, mitä taloudellisuus, kohtuullisuus ja ympäristön huomioon ottaminen tarkoittavat kuluttajan valinnoissa ja mitä ne merkitsevät omassa toiminnassa.

13.2.4. Monilukutaito (L4)

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisiksi, monenlaisten, ikäkaudelle ominaisten tekstien tulkitsijoiksi, tuottajiksi ja arvioijiksi. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan perustamalla opetus moniaistisuudelle, kokonaisvaltaisuudelle ja ilmiökeskeisyydelle. Oppilaita kannustetaan käyttämään ja tuottamaan erilaisia tekstejä, nauttimaan niistä sekä ilmaisemaan itseään niiden avulla. Kirjoitettujen tekstien perusluku- ja kirjoitustaito kehittyy ja sujuvoituu. Samoin kehittyy taito käsitellä arkeen liittyen numeerista informaatiota, kuten lukumäärien eroja. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa kokeilemalla kuvallisia ilmaisutapoja sekä tarkastelemaan visuaalisen vaikuttamisen keinoja lähiympäristössä.

Oppilaita ohjataan hankkimaan tietoa erilaisista lähteistä ja välittämään tietoa muille. Heitä ohjataan pohtimaan kuvitteellisen ja todellisen maailman suhdetta sekä myös sitä, että jokaisella tekstillä on tekijänsä ja

tarkoituksensa. Näin opetuksessa tuetaan kriittisen ajattelun kehittymistä. Monilukutaitoiseksi kehittyäkseen oppilaat tarvitsevat sekä rikasta tekstiympäristöä että suojaavaa tukea median käytössä. Opetuksessa käytetään ikäkauden tarpeisiin soveltuvia tekstejä, kuten lehtiä, kirjoja, pelejä, elokuvia ja musiikkia sekä monimuotoisen ympäristön havainnointia ja oppilaiden tekemiä ja valitsevia sisältöjä. Tuottamisen taitoja kehitetään tulkitsemisen ja arvottamisen taitojen rinnalla. Oppilaille luodaan runsaasti tilaisuuksia kysyä ja ihmetellä, kertoa tarinoita, esittää näkemyksiään ja jakaa kokemuksiaan monenlaisia välineitä ja ilmaisun keinoja käyttäen.

13.2.5. Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Opetuksessa hyödynnetään esiopetuksen aikana ja koulun ulkopuolella oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian (tv) tietoja ja taitoja. Leikkiin perustuva työskentely on edelleen keskeistä. Tieto- ja viestintäteknologian perustaitoja harjoitellaan ja opitaan käyttämään niitä opiskelun välineinä. Samalla opitaan keskeistä käsitteistöä. Oppilaat pohtivat myös, mihin tarkoituksiin tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään lähiympäristössä ja mikä sen merkitys on arjessa.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Koulutyössä harjoitellaan laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käyttöä ja opetellaan niiden keskeisiä käyttö- ja toimintaperiaatteita. Samoin harjoitellaan näppäintaitoja sekä muita tekstin tuottamisen ja käsittelyn perustaitoja. Oppilaat saavat ja jakavat keskenään kokemuksia digitaalisen median parissa työskentelystä sekä ikäkaudelle sopivasta ohjelmoinnista. Pelillisyyttä hyödynnetään oppimisen edistäjänä. Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaiden kanssa keskustellaan ja luodaan yhdessä tv:n turvallisia käyttötapoja ja hyviä käytöstapoja. Huomiota kiinnitetään terveellisiin työasentoihin sekä sopivan pituisten työkaksojen merkitykseen hyvinvoinnille. Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaita opastetaan käyttämään keskeisiä hakupalveluita, kokeilemaan eri työvälineitä ja tekemään pienimuotoisia tiedonhankintatehtäviä eri aihepiireistä ja itseä kiinnostavista asioista. Heitä kannustetaan toteuttamaan tv:n avulla ideoita yksin ja yhdessä toisten kanssa. Vuorovaikutus ja verkostoituminen: Oppilaat saavat kokemuksia oppimista tukevien yhteisöllisten palveluiden käytöstä ja harjoittelevat käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

13.2.6. Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Koulutyössä oppilaat saavat monimuotoisia tilaisuuksia oppia työskentelemään yksin ja yhdessä toisten kanssa. Heitä ohjataan harjoittelemaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä, omien ideoiden sovittamista yhteen toisten kanssa sekä ikäkaudelle sopivaa vastuunkantoa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan uusia asioita ja miettimään, missä itse on erityisen hyvä ja mitä voisi tehdä toisten hyväksi koulussa ja kotona. Heitä rohkaistaan toimimaan uusissa tilanteissa itseensä luottaen. Oppilaita opastetaan tutustumaan eri ammattiteihin koulussa ja koulun ulkopuolella ja ymmärtämään niiden ja yleensä työn merkitys yhteiskunnassa, erityisesti perheiden arjen ja toimeentulon kannalta. Yhteistyö huoltajien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa työskentelyä

13.2.7. Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Ensimmäisestä luokasta lähtien oppilaat ovat mukana pohtimassa ja suunnittelemassa omaa opiskeluaan ja oman ryhmänsä työn tavoitteita ja toimintatapoja, työskentelytilojen järjestämistä ja viihtyisyyttä sekä ruokailuun, välitunteihin, juhliin ja retkiin sekä koulun muihin tapahtumiin liittyviä asioita. Oppilaiden kanssa keskustellaan, mitä oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus merkitsevät. Omien kokemusten kautta oppilaat tutustuvat demokraattisen toiminnan sääntöihin ja toteutumiseen käytännössä. Oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan ja voivat osallistua itseään koskevista asioista päättämiseen ikä tasonsa ja edellytyksensä mukaisesti. Oppilaiden kanssa pohditaan, mitä heille merkitsee oikeudenmukainen ja kestävä tulevaisuus omassa maassa ja maailmassa ja mitä he voivat itse tehdä sen puolesta.

13.3. OPPIAINEET VUOSILUOKILLA 1–2

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viitataan tavoitetaulukossa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu

L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukossa.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

L4 Monilukutaito

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

13.3.1. Äidinkieli ja kirjallisuus

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8§:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan oman äidinkielen opetusta. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkielellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä	Toinen kotimainen kieli	
		yhteinen	valinnainen
	<i>yhteinen</i>	<i>yhteinen</i>	<i>valinnainen</i>
suomi	suomen kieli ja kirjallisuus	ruotsi	-
ruotsi	ruotsin kieli ja kirjallisuus	suomi	-
saame	saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille	-	suomi tai ruotsi
saame	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	
romani	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
viittomakieli	viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille	-	ruotsi tai suomi
muu äidin- kieli	muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä	-	ruotsi tai suomi

13.3.1.1. Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikeroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

13.3.1.2. Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä. Raahen verkko-opetussuunnitelmassa nämä alaluvut on kirjattu erikseen jokaiseen oppimäärään.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat moni- muotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen moni- puolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia

aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Vuosiluokilla 1–2 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää oppilaiden yksilöllisten edellytysten pohjalta itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja, kielellistä tietoisuutta sekä kehittää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaito- ja. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen vahvistaminen kielelliseen ilmaisuun, draamaan, kaunokirjallisuuteen ja monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen. Opetuksessa huolehditaan oppimisprosessin jatkumosta esiopetuksesta kouluun niin äidinkielen perustaitojen kuin laaja-alaisen osaamisen osalta.

13.3.2. Suomen kieli ja kirjallisuus

13.3.2.1. Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki ja oppilaan oppimisen arviointi koskevat myös suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

13.3.2.2. Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus - oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa. Vuosiluokilla 1–2 opetuksen painopiste on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuoro- vaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen

13.3.2.3. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän keskeiset tavoitteet ja sisällöt

1. luokka

Suomen kieli ja kirjallisuusoppimäärän tavoitteet 1. luokalla	Suomen kieli ja kirjallisuusoppimäärän tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet 1. luokalla
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1 (L1, L2, L3, L7) <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. • Harjoitellaan kasvokkain tapahtuvia viettätilanteita. • Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. • Käsitellään erilaisia tekstejä (esimerkiksi lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä) vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja
T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmä- viestin- tilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	
T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisu- rohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään	

<p>kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla</p> <p>T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijä- kuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin</p>	<p>draaman avulla.</p>
<p>Tekstien tulkitseminen</p>	
<p>T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan</p> <p>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan moni- muotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä</p> <p>T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin</p> <p>T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen</p>	<p>S2 (L1, L2, L4, L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opetellaan lukutaidon alkeet: <ul style="list-style-type: none"> ○ Aakkosten opetteleminen. ○ Äänteen ja kirjaimen vastaavuuden oppiminen. ○ Opetellaan lukemisessa tarvittavia käsitteitä; äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki. ○ Tutustutaan käsitteisiin; otsikko, teksti, kuva. ○ Harjoitellaan tekstin ymmärtämistä. ○ Teksteihin tutustumista monipuolisesti. ○ Pohditaan sanojen merkityksiä. ○ Sanavaraston laajentaminen. ○ Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin. ○ Harjoitellaan tiedon etsintää ympäristöstä, kuvista sekä kirjoite- tuista teksteistä. • Harjoitellaan tiedon kertomista toisille.
<p>Tekstien tuottaminen</p>	
<p>T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kerto- maan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaa- maan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla</p> <p>T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediassa ympäristöissä</p> <p>T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia</p>	<p>S3 (L1, L2, L4, L5, L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista. • Opetellaan näppäintaitoja. • Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi. • Opetellaan kirjoitustaidon alkeet: <ul style="list-style-type: none"> ○ äänne, kirjain, tavu, sana, virke • Harjoitellaan sanojen ja virkkeiden oikeinkirjoitusta. • Tuetaan oikeinkirjoituksen kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. • Harjoitellaan tuottamaan tekstejä. • Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.
<p>Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen</p>	
<p>T12 kannustaa oppilasta kehittämään kieli- tietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielen- käytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen</p> <p>T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan</p>	<p>S4 (L2, L3, L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Havaintojen tekeminen puhutusta kielestä eri puhetaivat ja ympäristön kielet. • Teksteihin tutustumista kuunnellen, lukien ja esittäen. • Pohditaan sanoja ja sanontoja.

<p>lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön</p> <p>T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan erilaisia ilmaisutapoja. • Leikitellään kielellä: lorut, runot, sanaleikit. • Herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. • Tutustutaan kirjastoon ja sen käyttöön. • Tutustutaan lastenkulttuuriin. • Tutustutaan lähiympäristön tapakulttuuriin, juhlaperinteisiin sekä kansanperinteen muotoihin. • Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.
---	--

2. luokka

Suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärän tavoitteet 2. luokalla	Suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärän tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet 2. luokalla
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	
<p>T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa</p> <p>T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteis-työtaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmä- viestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin</p> <p>T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla</p> <p>T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin</p>	<p>S1 (L1, L2, L3, L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitellaan kasvokkain tapahtuvia viestintätilanteita. • Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. • Käsitellään erilaisia tekstejä (esimerkiksi lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä) vuorovaikutus- harjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla.
Tekstien tulkitseminen	
<p>T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan</p> <p>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä</p> <p>T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin</p> <p>T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen</p>	<p>S2 (L1, L2, L4, L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lukutaidon vahvistaminen. • Harjoitellaan käsitteitä: otsikko, teksti ja kuva. • Harjoitellaan tekstinymmärtämistä ja tekstinymmärtämisen strategioita. • Teksteihin tutustumista monipuolisesti. • Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä. • Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä. • Opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. • Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin. • Harjoitellaan tiedon etsintää ympäristöstä, kuvista sekä kirjoitetuista teksteistä. • Harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Tekstien tuottaminen	
<p>T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla</p> <p>T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediassa ympäristöissä</p> <p>T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikein kirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia</p>	<p>S3 (L1, L2, L4, L5, L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjoitustaidon vahvistaminen. • Harjoitellaan näppäintaitoja. • Sanojen ja virkkeiden oikeinkirjoituksen harjaantuminen. • Tuetaan oikeinkirjoituksen kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. • Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä. • Harjoitellaan tekstin suunnittelua: aika, paikka, juoni. • Harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	
<p>T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen</p> <p>T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön</p> <p>T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa</p>	<p>S4 (L2, L3, L4, L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Havaintojen tekeminen puhutusta kielestä eri puhetavat ja ympäristön kielet. • Monipuolista teksteihin tutustumista kuunnellen, lukien ja esittäen. • Keskustellaan tekstien merkityksestä omassa arjessa. • Pohditaan sanoja ja sanontoja. • Harjoitellaan erilaisia ilmaisutapoja. • Tuetaan lukuharrastusta. • Harjoitellaan kirjaston käyttöä. • Tutustutaan lastenkulttuuriin. • Tutustutaan lähiympäristön tapakulttuuriin, juhlaperinteisiin sekä kansanperinteen muotoihin. • Osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

13.3.3. Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1–2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saata-
villalla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin
ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-,
draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu il-
miöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja eri-
laisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi
hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemus-
ten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoittelu yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyö-
dyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja
ympäristöoppiin.

13.3.3.1. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita oh- jataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

13.3.3.2. Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen
- edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
- edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen
- edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.

13.3.4. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

13.3.4.1. Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

13.3.4.2. Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijako asetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti¹. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteis- kunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan moni- kielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -

¹ Valtioneuvoston asetus 422/2012

opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista². Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta³. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta.

Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen koulu yhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai

oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus - oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokka tasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

² Perusopetuslaki 628/1998, 30 §

³ Perusopetuslaki 628/1998, 3 §

13.3.4.3. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän keskeiset tavoitteet ja sisälöt

1. luokka

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus- oppimäärän tavoitteet vuosiluokalla 1	Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus- oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 1
Vuorovaikutustilanteessa toimiminen	
<p>T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuoro- vaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan (L2)</p> <p>T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua (L1, L2, L7)</p> <p>T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mieli- kuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin (L1, L2, L7)</p>	<p>S1 Kohtelias kielenkäyttö: kysyminen, vastaaminen, pyytäminen, kertominen, mielipiteen ilmaisu ja omista tunteista kertominen arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.</p> <p>Kielen käyttö eri tilanteissa: kohteliaisuudet, mielihyvä- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyinen ja mennyt aika kerronnassa.</p> <p>Ääntäminen, kuullun ymmärtäminen, toisten kuunteleminen ja toisilta viestijöiltä oppiminen.</p> <p>Teatteri- ja roolileikit sekä muut vuorovaikutus- harjoitukset satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.</p> <p>Kuvataiteen, musiikin, liikunnan sekä toiminnallisuuden hyödyntäminen kielen oppimisen tukena.</p>
Tekstien tulkitseminen	
<p>T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen (L1, L2, L4)</p> <p>T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kieli- tasolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan (L2, L4)</p>	<p>S2 Lukemaan oppimisen edistäminen ja siihen liittyvät käsitteet: äänteet, kirjaimet, tavut, sanat, virkkeet, lopetusmerkit.</p> <p>Keskusteleminen tekstien herättämistä ajatuksista ja tuntemuksista.</p> <p>Havainnoidaan ajan, järjestyksen ja paikan ilmaisemista erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien ymmärtämistä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.</p>
Tekstien tuottaminen	
<p>T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista (L2, L4)</p> <p>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja (L4, L5)</p> <p>T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita (L1, L4, L5)</p>	<p>S3 Tutustutaan arki- ja kouluelämän sekä lähiympäristöön liittyvään sanastoon, fraseologiaan ja kieliopillisiin rakenteisiin.</p> <p>Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäilytaitoja.</p>

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	
<p>T9 innostaa oppilaita edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen (L4, L6, L7)</p> <p>T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ikä- kaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen (L2, L4)</p> <p>T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteeseen (L2)</p>	<p>S4 Keskustellaan päivän tapahtumista, kielen ja kulttuurin merkityksestä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä.</p> <p>Suomalaiseen tapakulttuuriin tutustuminen.</p> <p>Eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin tutustuminen.</p> <p>Kirjaston palveluihin tutustuminen.</p> <p>Havainnoidaan eri kieliä ja viestintätapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa.</p>
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	
<p>T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana (L1, L2, L4)</p> <p>T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominais- piirteisiin (L1, L2, L4)</p> <p>T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan (L1, L2, L4)</p>	<p>S5 Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.</p> <p>Eri oppiaineiden teksteihin ja käsitteisiin tutustuminen.</p> <p>Havainnoidaan ympäristöä tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä.</p> <p>Hyödynnetään oppilaan omaa äidinkielen taitoa oppimisen tukena.</p> <p>Harjoitellaan tiedon kertomista toisille.</p>

2luokka

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteet vuosiluokalla 2	Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 2
Vuorovaikutustilanteessa toimiminen	
<p>T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan (L2)</p> <p>T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua (L1, L2, L7)</p> <p>T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä</p>	<p>S1 Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä: kysyminen, vastaaminen, pyytäminen, kertominen, mielipiteen ilmaisu ja omista tunteista kertominen arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.</p> <p>Harjoitellaan kielen käyttöä eri tilanteissa: kohteliaisuudet, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyinen ja mennyt aika kerronnassa.</p> <p>Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista.</p>

<p>ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallis- tumaan ja ilmaise- maan itseään kokonais- valtaisesti, myös draa- man keinoin (L1, L2 L7)</p>	<p>Hyödynnetään teatteri- ja roolileikkejä sekä muita vuo- rovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tie- totekstien käsittelyssä.</p> <p>Hyödynnetään kuvataiteen, musiikin, liikunnan sekä toi- minnallisuutta kielen oppimisessa.</p>
Tekstien tulkitseminen	
<p>T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppi- miseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttami- seen (L1, L2, L4)</p> <p>T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kieli tasolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan (L2, L4)</p>	<p>S2 Edistetään lukemaan oppimista ja opetellaan siihen liit- tyviä käsitteitä: teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lo- petusmerkki.</p> <p>Havainnoidaan ajan, järjestyksen ja paikan ilmaisemista erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä.</p> <p>Harjoitellaan tekstien ymmärtämisen strategioita: sil- mäily, pääasiat, otsikot, kuvat, kuvatekstit ja graafiset esitykset.</p> <p>Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukais- ten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista.</p> <p>Tutkitaan kaunokirjallisten ja tietotekstien merkityksiä ja rakenteita.</p> <p>Harjoitellaan lukukokemuksien jakamista. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteet: pää- henkilö, tapahtumapaikka ja -aika sekä juoni.</p>
Tekstien tuottaminen	
<p>T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstila- jien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillis- ten rakenteiden tuottamista (L2, L4)</p> <p>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoit- tamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taito- ja (L4, L5)</p> <p>T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikein- kirjoituksen perusasioita (L1, L4, L5)</p>	<p>S3 Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin kuten sanastoon, fraseologiaan ja kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäilytaito- ja.</p> <p>Tuotetaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä yk- sin ja ryhmässä.</p> <p>Opetellaan oikeinkirjoituksen perusasiat: sanaväli, tavu- tus, virke ja lopetusmerkit, iso alkukirjain.</p>
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	
<p>T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuut- taan tekemällä havaintoja erilaisista puheta- voista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppi- lasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymi- seen (L4, L6, L7)</p> <p>T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ikä-</p>	<p>S4 Keskustellaan päivän tapahtumista, kielen ja kulttuurin merkityksestä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa sekä monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä.</p> <p>Tutustutaan suomalaiseen tapakulttuuriin.</p> <p>Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja</p>

<p>kaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen (L2, L4)</p> <p>T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteeseen (L2)</p>	<p>juhliin.</p> <p>Tutustutaan kirjaston palveluihin.</p> <p>Havainnoidaan eri kieliä ja viestintätapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa.</p>
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	
<p>T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana (L1, L2, L4)</p> <p>T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin (L1, L2, L4)</p> <p>T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan (L1, L2, L4)</p>	<p>S5</p> <p>Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista.</p> <p>Tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin ja käsitteisiin.</p> <p>Havainnoidaan ympäristöä tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä.</p> <p>Hyödynnetään oppilaan omaa äidinkielen taitoa oppimisen tukena.</p> <p>Harjoitellaan tiedon kertomista toisille.</p> <p>Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.</p>

13.3.5. Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1–2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saata- valla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoittelu yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

13.3.5.1. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

13.3.5.2. Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen
- edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
- edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.

13.3.6. Toinen kotimainen kieli

13.3.6.1. Kielikasvatus

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytännöistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikeroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja kannustaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppi- aineiden yhteistyötä.

13.3.6.2. Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet

Oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Näistä toinen on toinen kotimainen kieli (ruotsi tai suomi) ja toinen jokin vieras kieli tai saamen kieli. Pitkiä oppimääriä ovat A-oppimäärät sekä ruotsin ja suomen äidinkielenomaiset oppimäärät. Keskipitkiä oppimääriä ovat B1-oppimäärät. Lisäksi opetuksen järjestäjä voi tarjota oppilaille valinnaisina ja vapaaehtoisina kieliopintoina eripituisia kielten oppimääriä.

Toinen kotimainen kieli -oppiaineeseen on näissä perusteissa määritelty kuusi oppimäärää: äidinkielenomainen suomi ja ruotsi, ruotsin ja suomen pitkä eli A-oppimäärä sekä ruotsin ja suomen keskipitkä eli B1-oppimäärä.

Vieras kieli -oppiaineeseen on määritelty seitsemän eri oppimäärää: englannin, muun vieraan kielen ja saamen pitkä eli A-oppimäärät, vieraan kielen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä vieraan kielen, saamen ja latinan lyhyt eli B2-oppimäärät. Vieraan kielen oppimääräkuvaukset soveltuvat kaikille niille kielille, joille ei ole kielikohtaista oppimääräkuvausta. Paikalliseen opetussuunnitelmaan laaditaan tällöin kielikohtainen sovellus näiden opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Englantiin on opetussuunnitelman perusteissa laadittu vain A-oppimäärä. Jos on tarpeen, voidaan paikallisesti laatia englannin B1- tai B2- oppimääräkuvaus vieraan kielen B1- tai B2- oppimäärän perusteiden pohjalta. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii paikallisen opetus- suunnitelman noudattaen näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin.

13.3.6.3. Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikkillisyydelle ja luovuudelle.

Ruotsin kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisisa ruotsinkielisissä ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kieli- valinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Ruotsin kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä. Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

13.3.6.4. Ruotsin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, esimerkiksi ruotsiin. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihku voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

13.3.7. Vieraat kielet

13.3.7.1. Kielikasvatus

Kielikasvatusta koskevat tavoitteet sekä toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet on määritelty toisen kotimaisen kielen opetusta koskevassa osuudessa.

13.3.7.2. Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus koulu-yhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työ- tapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä. Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

13.3.7.3. Englannin/muun vieraan kielen/saamen kielen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetus-suunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, kuten englantiin, saameen tai muuhun kieleen. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkuja voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

13.3.8. Matematiikka

13.3.8.1. Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden

kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 1–2 matematiikan opetuksessa oppilaille tarjotaan monipuolisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi. Opetuksessa hyödynnetään eri aisteja. Opetus kehittää oppilaiden kykyä ilmaista matemaattista ajatteluaan konkreettisin välinein, suullisesti, kirjallisesti ja piirtäen sekä tulkiten kuvia. Matematiikan opetus luo vahvan pohjan lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämiseksi sekä laskutaidolle.

13.3.8.2. Matematiikan keskeiset tavoitteet ja sisällöt

1.luokka

Matematiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 1	Matematiikan opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset vuosiluokalla 1
Merkitys, arvot ja asenteet	S1 Ajattelun taidot <ul style="list-style-type: none"> • tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia • vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen • havaitaan syy- ja seuraussuhteita • harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista • tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan • opetellaan antamaan yksikäsitteisiä, tarkkoja komentoja ihmiseltä toiselle, esimerkiksi ota 'kolme askelta eteenpäin' – ei 'ota kolme askelta', jotka voisivat olla sivulle tai taakse S2 Luvut ja laskutoimitukset <ul style="list-style-type: none"> • laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja • varmistetaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välinen yhteys • laajennetaan ymmärrystä luvuista laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä • harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen • tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikerroja ja puolittamista • perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin. • ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksen mukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa • perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla käyttäen eri laskutapoja ja välineitä (erilaiset esineet, kymmenjärjestelmävälineet, lukusuora, tabletit,
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittämistä (L1, L3, L5)	
Työskentelyn taidot	
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa (L4)	
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen (L2, L4, L5)	
T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan (L1, L4, L6)	
Käsitteelliset ja tiedonala-kohtaiset tavoitteet	
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja (L1, L4)	

<p>T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä (L1, L4)</p> <p>T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin (L1, L4)</p> <p>T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässä- laskustrategioita (L1, L4)</p> <p>T9 tutustuttaa oppilas geometriisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia (L1, L4, L5)</p> <p>T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate (L1, L4)</p> <p>T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin (L1, L4)</p> <p>T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaihteellaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan (L1, L2, L4, L5)</p>	<p>verkkopelit sekä paperi ja kynä)</p> <ul style="list-style-type: none"> • harjoitellaan erilaisia päässä-laskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi • harjoitellaan luvun 10 ylitystä yhteen- ja vähennyslaskussa • konkretisoidaan yhteen- ja vähennyslaskut erilaisissa sovellustilanteissa • opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa • kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0–20 <p>S3 Geometria ja mittaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa • harjoitellaan suunta- ja sijainti käsitteiden käyttöä (alas, ylös, alla, päällä, vasen, oikea, jne.) • tehdään yksinkertaisia peilauksia ja suurennoksia. • tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita, tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään • ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan. • harjoitellaan mittaamista (mittaamisen periaate, arviointi, tarkistus, mittaustulosten perustelevinen) • käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus, hinta ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä • keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri • harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä (tasan ja puoli) • harjoitellaan rahan käyttöä (20 €, 10 €, 5 €, 2 €, 1 €). <p>S4 Tietojenkäsittely ja tilastot</p> <ul style="list-style-type: none"> • pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tieto- ja kiinnostavista aihepiireistä laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväs- diagrammeja
---	---

2. luokka

Matematiikan oppimäärän tavoitteet 2. luokalla	Matematiikan oppimäärän tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet 2. luokalla
Merkitys, arvot ja asenteet	S1 Ajattelun taidot
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä (L1, L3, L5)	<ul style="list-style-type: none"> • tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia • vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen • havaitaan syy- ja seuraussuhteita • harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista
Työskentelyn taidot	
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa (L4)	<ul style="list-style-type: none"> • tutustutaan ohjelmoinnin alkeisiin laatimalla vaihteellaisia toimintaohjeita, joita myös testataan • opetellaan antamaan yksikäsitteisiä, tarkkoja kommentoja ihmiseltä toiselle, esimerkiksi ota 'kolme askelta eteenpäin' – ei 'ota kolme askelta', jotka voisivat olla sivulle tai taakse
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja	S2 Luvut ja laskutoimitukset

<p>päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen (L2, L4, L5)</p> <p>T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelman- ratkaisutaitojaan (L1, L4, L6)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja • varmistetaan lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välinen yhteys • laajennetaan ymmärrystä luvuista laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä • harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen • tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, moniker-toja ja puolittamista • perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin. • ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa • perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla käyttäen eri laskutapoja ja välineitä (erilaiset esineet, kymmenjärjestelmävälineet, lukusuora, tabletit, verkopelit sekä paperi ja kynä) • harjoitellaan erilaisia päässä-laskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi • harjoitellaan luvun 10 ylitystä yhteen- ja vähennyslaskussa • konkretisoidaan yhteen- ja vähennyslaskut erilaisissa sovellustilanteissa • opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa • kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 • 100, myös allekkain laskien. • ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 0–5 ja 10 • luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys • hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen • pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.
<p>Käsitteelliset ja tiedonala-kohtaiset tavoitteet</p>	<p>S3 Geometria ja mittaaminen</p>
<p>T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja (L1, L4)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa • harjoitellaan suunta- ja sijainti käsitteiden käyttöä (alas, ylös, alla, päällä, vasen, oikea, jne.) • tehdään yksinkertaisia peilauksia ja suurennoksia. • tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuviota, tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään • ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan. • harjoitellaan mittaamista (mittaamisen periaate, arviointi, tarkistus, mittaustulosten perusteleminen) • käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus, hinta ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä • keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilo- gramma
<p>T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä (L1, L4)</p>	
<p>T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin (L1, L4)</p>	
<p>T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässä- laskustrategioita (L1, L4)</p>	
<p>T9 tutustuttaa oppilas geometriisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia (L1, L4, L5)</p>	
<p>T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate (L1, L4)</p>	
<p>T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin (L1, L4)</p>	
<p>T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaihteellaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan (L1, L2, L4, L5)</p>	

	<p>ja gramma sekä litra ja desilitra</p> <ul style="list-style-type: none"> • harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä (vaille, yli, 1d - 1 min) • harjoitellaan rahan käyttöä (sentit, eurot ja setelit 5 €- 100 €) <p>S4 Tietojenkäsittely ja tilastot</p> <ul style="list-style-type: none"> • pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä • laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja
--	--

13.3.8.3. Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa matematiikkaa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaat tottuvat työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä. Pedagogisesti ohjatut leikit ja pelit ovat yksi tärkeä työtapo. Opetuksessa ja opiskelussa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

13.3.8.4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Koulun alkaessa selvitetään, mitä oppilaat jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Kumulatiivisena oppiaineena matematiikan perusasioiden hallinta on välttämätön edellytys uusien sisältöjen oppimiselle. Oppilaille tarjotaan tukea puutteellisten, aiemmin opittujen tietojen ja taitojen täydentämiseen sekä uusien sisältöjen oppimiseen. Matematiikan oppimisen valmiuksien kehittämiseksi ja matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuetaan oppimista systemaattisesti. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että oppimisen ja osaamisen ilo säilyvät. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja luodaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Oppilaille turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitaville oppilaille tarjotaan mahdollisuus syventää vuosiluokkien 1–2 sisältöjen ymmärtämistä. Sisältöaluetta voivat olla esimerkiksi luonnollisten lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja vaativammat peruslaskutoimitusten sovellukset.

13.3.8.5. Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen.

Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa
- edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä
- edistyminen laskutaidon sujuvuudessa
- edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa
- edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa.

13.3.9. Ympäristöoppi

13.3.9.1. Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristö- opissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana⁴ ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnon ympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omassa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillä sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Vuosiluokilla 1–2 ympäristöopin opetus jäsenetään kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan oppilaiden omaa ympäristöä sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Leikkiin perustuvien ongelmanratkaisuja ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Lisäksi harjoitellaan ympäristön jäsentämistä ja nimeämistä sekä omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita.

13.3.9.2. keskeiset tavoitteet ja sisällöt

1. luokka

Ympäristöopin opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 1	Ympäristöopin opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 1
Merkitys, arvot ja asenteet T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen	S1 Kasvu ja kehitys: <ul style="list-style-type: none">Ihmisen elinkaari ja oman ikäkauden kasvu ja kehitys pääpiirteissäänIhmisen kehon osat mielen hyvinvoinnin edistäminen

⁴ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 §

<p>T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista ((L1, L6)</p> <p>T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä (L3, L7)</p> <p>Tutkimisen ja toimimisen taidot T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristönsään (L3) (S2-S4, S6)</p> <p>T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään pienimuotoisissa tutkimuksissa (L1, L7)</p> <p>T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin (L1, L4)</p> <p>T7 oppilas harjoittelee kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä (L1, L4)</p> <p>T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita (L3)</p> <p>T9 oppilas tutustuu arjen teknologiaan ja innostuu kokeilemaan, keksimään sekä rakentamaan yhdessä toimien (L3, L1) (S2, S4, S6)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ tunnetaitojen harjoittelu ● tilanteen mukainen pukeutuminen ja puhtaus riittävän levon, liikunnan ja ravinnon merkitys terveydelle <p>S2 Kotona ja koulussa toimiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● turvallinen toiminta luokassa, koulussa, internetissä ja lähiympäristössä jalankulkijana ja pyöräilijänä liikenteessä ● Säänmukainen pukeutuminen eri vuoden- aikoina ● Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologian arjen tilanteita ja toimintaa <ul style="list-style-type: none"> ○ esim. massa ● tavalliset lasten sairaudet ja tapaturmat sekä niiden hoito <ul style="list-style-type: none"> ○ esim. vilustumissairaudet, haava, nenäverenvuoto ja allergia ● 112 ja avun hakeminen aikuiselta <p>S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● lähiympäristön tarkkailu ja havainnoiminen eri vuodenaikoina: eläinten talvehtiminen, eläinten jälkiä, sääilmiöiden havainnointi sekä siihen liittyvät käsitteet ● elollinen ja eloton luonto ● piha elinympäristönä: puutarhan, pihan lintuja ja puita ● yksinkertaiset kartat: esim. luokka, piha ja Suomi ● kalenterivuosi: vuorokaudenajat ja viikonpäivät
<p>T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja (L2, L3)</p> <p>T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa (L5, L4)</p> <p>Tiedot ja ymmärrys</p> <p>T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla(L1)</p> <p>T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia ja karttoja ympäristön kuvaajina (L4, L1)</p>	<p>S4 Tutkiminen ja kokeileminen:</p> <p>Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● tutkimuksen eri vaiheiden opettelu ikäkaudelle sopivalla tasolla ● yksinkertaisten laitteiden toimintaperiaatteiden tutkimista, esim. pyörä ● pienimuotoisten tutkimusten tekeminen, esim. vesi ja sää <p>S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● riittävän levon, liikunnan ja ravinnon merkitys terveydelle ● terveellinen ruoka ja puhdas vesi ● arjen ilojen havaitseminen omassa elämässä

<p>T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään (L2, L4)</p> <p>T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä(L3) (S1, S5)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Koulupäivän toimintatapojen kehittäminen yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta. <ul style="list-style-type: none"> ○ esim. säännölliset ruokailut ja tauot <p>S6 Kestävän elämäntavan harjoittaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omista ja yhteisistä tavaroista huolehtiminen • luonnonsuojelu ja kestävä kehitys ja sen merkitys itselle ja lähiympäristölle: kierrätys ja fuusioikäyttö • kotiseutuni Raaha
---	--

2. luokka

<p>Ympäristöopin opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 2</p>	<p>Ympäristöopin opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 2</p>
<p>Merkitys, arvot ja asenteet</p> <p>T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen</p> <p>T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä (L1, L6)</p> <p>T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä (L3, L7)</p> <p>Tutkimisen ja toimimisen taidot</p> <p>T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristönsään (L3) (S2-S4, S6)</p> <p>T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana (L1, L7)</p> <p>T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin (L1, L4)</p> <p>T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä (L1, L4)</p>	<p>S1 Kasvu ja kehitys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ihmisen elintoiminnot pääpiirteittäin <ul style="list-style-type: none"> ○ esim. aistit, luusto, lihakset, verenkierto ja ruoansulatus • mielen hyvinvoinnin edistäminen • itsen ja toisen hyväksyminen ja arvostaminen • riittävän levon ja liikunnan ja ravinnon merkitys terveydelle <p>S2 Kotona ja koulussa toimiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • turvallinen toiminta luokassa, koulussa, internetissä ja lähiympäristössä • turvallisesti liikenteessä • Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologi- aa sekä arjen tilanteita ja toimintaa <ul style="list-style-type: none"> ○ esim. energia, massa, sähkövirta ja jännite • yksilön fyysinen koskemattomuus • kiusaamisen ehkäiseminen • toisten huomioon ottaminen • hyvät tavat <ul style="list-style-type: none"> ○ esim. tervehtiminen, ruokailutavat, kieltenkäyttö, aikuisten kunnioittaminen ja käyttäytyminen esim. juhlissa <p>S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lähiympäristön tarkkailu ja havainnoiminen eri vuodenaikoina: kasvien talvehtiminen • piha elinympäristönä: tunnistetaan lähiympäristön kasveja • lähimetsä elinympäristönä: tavallisimpia suomalaisia puulajeja, marjoja ja eläimiä rakennetun ympäristön, kuten maa- seudun ja kaupungin tunnuspiirteet • kalenterivuosi: vuodenajat, kuukaudet

<p>T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita (L3)</p> <p>T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien (L3, L1) (S2, S4, S6)</p> <p>T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista (L2, L3)</p> <p>T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä (L5, L4)</p> <p>Tiedot ja ymmärrys</p> <p>T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla (L1)</p> <p>T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia ja malleja ympäristön kuvaajina (L4, L1)</p> <p>T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista (L2, L4)</p> <p>T15 ohjata oppilasta pohtimaan terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä (L3) (S1, S5)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • avaruus ja aika <p>S4 Tutkiminen ja kokeileminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. • tutkimuksen eri vaiheiden opettelu ikäluokalle sopivalla tasolla • yksinkertaisten laitteiden toimintaperiaatteiden tutkimista <ul style="list-style-type: none"> ○ esim. vipu • pienimuotoisten tutkimusten tekeminen <ul style="list-style-type: none"> ○ esim. liike, ääni, valo ja varjo • kasvien kasvattaminen <p>S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arjen ilojen havaitseminen omassa elämässä • ravinnon tuotanto ja kierto kuluttajalle • juomaveden alkuperä: veden kiertokulku puhtaan ilman merkitys hyvinvoinnille • Koulupäivän toimintatapojen kehittäminen yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta. <ul style="list-style-type: none"> ○ esim. säännölliset ruokailut ja tauot <p>S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • luonnonsuojelu ja kestävä kehitys ja sen merkitys itselle ja lähiympäristölle: säästävä käyttäminen (esim. vesi ja sähkö) sekä jätteiden lajittelu • osallistuminen oman lähiympäristön tilan ja kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen esim. oppilaskunta
--	---

13.3.9.3. Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

13.3.9.4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 1–2

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

13.3.9.5. Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Oppittavien asioiden jakaminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämis ehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ympäristöopissa ovat

- edistyminen lähiympäristössä tutkimisessa sekä toimimisessa ja liikkumisessa
- edistyminen havaintojen tekemisessä
- edistyminen turvallisen toimimisen taidoissa
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa.

13.3.10. Uskonto

13.3.10.1. Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaille aineksia oman identiteetin, elämäntutkimuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 1–2 uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään

sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

13.3.10.2. Uskonnon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Uskonnon opetuksen tavoitteet ovat yhteiset kaikille eri uskontojen oppimäärille.

Uskonnon opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1, S2, S3	L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuoden-kiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	L2, L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	L2, L3, L7
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S3	L2, L6, L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1, S2, S3	L2, L6, L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	L3, L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3	L1, L5, L6, L7

13.3.10.3. Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Uskonnon opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet ovat yhteiset kaikille eri uskontojen oppimäärille. Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä.

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetus aloitetaan tutustumalla oppilaan perheeseen: suku, historia, uskonto tai katsomus sekä erilaiset perheet. Tärkeitä opetuksen sisältöjä ovat oman uskonnon juhlat ja pyhät ajat sekä erilaisten juhlien sisältö, merkitys ja viettotavat. Opetuksen sisällöksi valitaan myös oman uskonnon kertomuksia, perinteitä ja tapoja. Tarkastellaan oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita sekä uskonnon monimuotoisuutta.

S2 Uskontojen maailma: Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaan kouluyhteisön sekä lähiympäristön uskonnot ja niiden keskeiset tavat ja juhlat. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös uskonottomuus.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa tarkastellaan ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämänkysymyksiä sekä elämän kunnioittamista. Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys. Tutustutaan

alustavasti lapsen oikeuksiin ja merkitykseen. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Sisällöt tukevat oppilaan tunnetaitojen kehittymistä.

13.3.10.4. Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluympäristön luomiseen. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omine havaintoineen ja kokemuksineen. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa.

13.3.10.5. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kieli- taito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

13.3.10.6. Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat:

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.

13.3.10.7. Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämäkatsomus- tieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdiskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvauksen pohjalta. Tarkennuksia muiden kuin evankelisluterilaisen uskonnon opetuksen oppimäärille laaditaan, mikäli opetusryhmä muodostuu.

13.3.10.8. Evankelisluterilaisen uskonnon keskeiset tavoitteet ja sisällöt

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvauksen perustalle.

1. luokka

Evangelisluterilaisen uskon oppimäärän tavoitteet vuosiluokalla 1	Evangelisluterilaisen uskon oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 1
<p>T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin (L2, L3, L7)</p>	<p>S2 Uskontojen maailma</p> <p>Oppilas tutustuu alustavasti</p> <ul style="list-style-type: none"> omassa luokassa oleviin kristinuskon muotoihin, muihin uskontoihin ja uskonottomuuteen.
<p>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</p> <p>T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia (L2, L6, L7)</p>	<p>S3 Hyvä elämä</p> <p>Oppilasta rohkaistaan</p> <ul style="list-style-type: none"> ilmaisemaan omia ajatuksiaan uskontoon ja uskonottomuuteen liittyvissä asioissa tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta
<p>T7 ohjata oppilasta eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta (L3, L7)</p>	<p>Oppilas tarkastelee alustavasti</p> <ul style="list-style-type: none"> ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämäkysymyksiä sekä elämän kunnioittamista. Opetuksessa avataan kristillistä näkökulmaa niihin. YK:n Lapsen oikeuksien sopimusta <p>Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys.</p>
<p>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä (L1, L5, L6, L7)</p>	<p>Oppilas harjoittelee</p> <ul style="list-style-type: none"> keskustelemaan uskontoon ja uskonottomuuteen liittyvistä asioista <p>Opettaja voi vaihtaa sisältöjen käsittelyjärjestystä vuosiluokalta toiselle, kunhan sisällöt tulevat opetetuksi vuosiluokilla 1–2.</p>

Ehdotus virsisuunnitelmaksi vuosiluokalle 1

13 Nyt sytytämme kynttilän
 21 Enkeli taivaan
 78 Vieraalla maalla kaukana
 488 Jeesus sinä itsekin
 492 Ystävä sä lapsien
 499 Jumalan kämmenellä
 501 Kuule Isä taivaan
 563 Ilta on tullut
 571 Jo joutui armas aika

2. luokka

Evangelisluterilaisen uskonnon oppimäärän tavoitteet vuosiluokalla 2	Evangelisluterilaisen uskonnon oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 2
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa (L2, L4)	S1 Suhde omaan uskontoon Oppilas tutustuu <ul style="list-style-type: none"> perheensä ja sukunsa historiaan, uskontoihin ja katsomuksiin. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin (L1)	Oppilas syventyy <ul style="list-style-type: none"> kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin, symboleihin, jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvieritykseen, juhliin ja tapoihin (L2, L7)	Oppilas tutustuu <ul style="list-style-type: none"> kirkkovuoden keskeisiin juhliin joulun, pääsiäisen, helatorstaihin ja helluntaihin sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin, merkitykseen ja perinteisiin kristilliseen elämäntapaan liittyviin juhliin, niiden sisältöön ja merkitykseen. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenvieritykseen ja elämäntapaan liittyviä juhlia. kirkkovuoden ja lapsuuden liittyviin virsiin ja musiikkiin
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin (L2, L3, L7)	S2 Uskontojen maailma Oppilas tutustuu paremmin <ul style="list-style-type: none"> kouluyhteisön ja koulun lähiympäristön uskontoihin ja niiden keskeisiin tapoihin ja juhliin sekä kristinuskon monimuotoisuuteen ja uskonnottomuuteen
T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan (L2, L6, L7)	S3 Hyvä elämä Oppilas harjoittelee <ul style="list-style-type: none"> omien elämäntapa- ja tunteidensa pohdintaa. Opetuksessa avataan kristillistä näkökulmaa siihen. Oppilasta rohkaistaan <ul style="list-style-type: none"> tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia (L2, L6, L7)	Oppilas pohtii <ul style="list-style-type: none"> elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistää niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin
T7 ohjata oppilasta eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta (L3, L7)	Oppilas pohtii <ul style="list-style-type: none"> omia tekoja ja niiden seurauksia vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta

<p>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä (L1, L5, L6, L7)</p>	<p>Oppilas harjoittelee</p> <ul style="list-style-type: none"> keskustelemaan uskontoon ja uskonnottomuuteen liittyvistä asioista <p>Opettaja voi vaihtaa sisältöjen käsittelyjärjestystä vuosiluokalta toiselle, kunhan sisällöt tulevat opetetuksi vuosiluokilla 1–2.</p>
--	--

Ehdotus virsisuunnitelmaksi vuosiluokalle 2

1 Hoosianna
53 Nuori neitsyt Maria
88 Lensi maahan enkeli
135 Jumala loi
397 Kun on turva Jumalassa
471 Hyvä Jumala
498 Nyt kulkee halki
517 Herra kädelläsi

13.3.10.9. Ortodoksisen uskonnon keskeiset sisältöalueet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

13.3.10.10. S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetus aloitetaan tutustumalla oppilaan perheeseen: suku, historia, uskonto tai katsomus sekä erilaiset perheet. Tärkeitä opetuksen sisältöjä ovat oman uskonnon juhlat ja pyhät ajat sekä eri- laisten juhlien sisältö, merkitys ja viettotavat. Opetuksen sisällöksi valitaan myös oman uskonnon kertomuksia, perinteitä ja tapoja. Tarkastellaan oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita sekä uskonnon monimuotoisuutta.

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlaikierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

13.3.10.11. S2 Uskontojen maailma:

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaan kouluyhteisön sekä lähiympäristön uskonnot ja niiden keskeiset tavat ja juhlat. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös uskonnottomuus.

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksisen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

13.3.10.12. S3 Hyvä elämä:

Opetuksessa tarkastellaan ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämänkysymyksiä sekä elämän kunnioittamista. Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä,

ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja merkitykseen. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Sisällöt tukevat oppilaan tunnetaitojen kehittymistä.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Pehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnustetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin koulu yhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

13.3.10.13. Katolisen uskonnon keskeiset sisältöalueet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvauksen perustalle.

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

13.3.10.14. S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetus aloitetaan tutustumalla oppilaan perheeseen: suku, historia, uskonto tai katsomus sekä erilaiset perheet. Tärkeitä opetuksen sisältöjä ovat oman uskonnon juhlat ja pyhät ajat sekä erilaisten juhlien sisältö, merkitys ja viettotavat. Opetuksen sisällöksi valitaan myös oman uskonnon kertomuksia, perinteitä ja tapoja. Tarkastellaan oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita sekä uskonnon monimuotoisuutta.

Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapahtumat. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

13.3.10.15. S2 Uskontojen maailma:

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaan koulu yhteisön sekä lähiympäristön uskonnot ja niiden keskeiset tavat ja juhlat. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös uskonnottomuus.

Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

13.3.10.16. S3 Hyvä elämä:

Opetuksessa tarkastellaan ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämäkysymyksiä sekä elämän kunnioittamista. Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja merkitykseen. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Sisällöt tukevat oppilaan tunnetaitojen kehittymistä.

Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Pehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä.

Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntiinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

13.3.10.17. Islamin uskon opetuksen keskeiset sisältöalueet

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

13.3.10.18. S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetus aloitetaan tutustumalla oppilaan perheeseen: suku, historia, uskonto tai katsomus sekä erilaiset perheet. Tärkeitä opetuksen sisältöjä ovat oman uskonnon juhlat ja pyhät ajat sekä eri- laisten juhlien sisältö, merkitys ja viettotavat. Opetuksen sisällöksi valitaan myös oman uskonnon kertomuksia, perinteitä ja tapoja. Tarkastellaan oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita sekä uskonnon monimuotoisuutta.

Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänkaareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

13.3.10.19. S2 Uskontojen maailma:

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaan kouluyhteisön sekä lähiympäristön uskonnot ja niiden keskeiset tavat ja juhlat. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös uskonnottomuus.

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomaan tapakulttuuriin.

13.3.10.20. S3 Hyvä elämä:

Opetuksessa tarkastellaan ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämäkysymyksiä sekä elämän kunnioittamista. Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja merkitykseen. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Sisällöt tukevat oppilaan tunnetaitojen kehittymistä.

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämän kysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opit- tavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

13.3.10.21. Juutalaisen uskon opetuksen keskeiset sisältöalueet

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

13.3.10.22. S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetus aloitetaan tutustumalla oppilaan perheeseen: suku, historia, uskonto tai katsomus sekä erilaiset perheet. Tärkeitä opetuksen sisältöjä ovat oman uskonnon juhlat ja pyhät ajat sekä eri- laisten juhlien sisältö,

merkitys ja viettotavat. Opetuksen sisällöksi valitaan myös oman uskonnon kertomuksia, perinteitä ja tapoja. Tarkastellaan oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita sekä uskonnon monimuotoisuutta.

Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

13.3.10.23. S2 Uskontojen maailma:

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvauksen perustalle.

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaan kouluyhteisön sekä lähiympäristön uskonnot ja niiden keskeiset tavat ja juhlat. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös uskonnottomuus.

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin ja juhlaperinteisiin, oman alueen pyhiin rakennuksiin sekä uskonnottomuuteen perinteiden keskellä.

13.3.10.24. S3 Hyvä elämä:

Opetuksessa tarkastellaan ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämänkysymyksiä sekä elämän kunnioittamista. Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja merkitykseen. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Sisällöt tukevat oppilaan tunnetaitojen kehittymistä.

Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaan eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

13.3.11. Elämänkatsomustieto

13.3.11.1. Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on tärkeitä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaisiksi, vastuullisiksi ja arvostelukykyisiksi yhteisönsä jäseniksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa

kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 1–2 elämäkatsomustiedon opetuksen painopiste on oppilaiden yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen, ilmaisun sekä ajattelun ja oppimisen taitojen kehittämisessä. Oppilaan omaa ajattelua ja kokemuksia kuuntelemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen.

13.3.11.2. Elämäkatsomustiedon keskeiset tavoitteet ja sisällöt

1. luokka

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 1	Elämäkatsomustiedon oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 1
<p>T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua (L1, L2, L4)</p> <p>T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua (L1, L2, L7)</p> <p>T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä (L1, L2, L7)</p> <p>T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia (L1, L3- L4)</p> <p>T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä (L1, L3, L7)</p> <p>T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita (L3, L5, L7)</p>	<p>S1 Kasvaminen hyvään elämään</p> <p>Oppilas tutustuu: hyvän ja pahan sekä oikean ja väärän merkityksiin, ja niiden erottamiseen toisistaan</p> <p>Oppilas pohtii: ihmisen pyrkimystä hyvään</p> <p>ystävyyden merkitystä lapsen elämässä, näkökulmina lähiympäristö ja muu maailma. Huomioiden kansainvälisyys- ja kehityskumppanuuskasvatus sekä medialukutaitojen kehittyminen.</p> <p>Oppilas harjoittelee: keskustelu- ja kuuntelutaitoja</p>
<p>T1 (L1, L2, L4)</p> <p>T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin (L1, L2, L7)</p> <p>T4 (L1, L2, L7)</p> <p>T5 (L1, L3, L4)</p> <p>T6 (L1, L3, L7)</p> <p>T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja (L2, L4)</p> <p>T8 (L2, L3, L7)</p>	<p>S2 Erilaisia elämäntapoja</p> <p>Oppilas pohtii: minäkuvaansa ja sen kehittymistä</p> <p>Oppilas perehtyy: Erilaisiin perhemuotoihin, näkökulmina lähiympäristö ja kulttuuritausta sekä erilaiset elintavat ja ajatusmaailmat muualla maailmassa. Huomioiden kansainvälisyys- ja kehitys- kumppanuuskasvatus sekä medialukutaitojen kehittyminen.</p> <p>Opettaja voi vaihtaa sisältöjen käsittelyjärjestystä vuosiluokalta toiselle, kunhan sisällöt tulevat opetuksi luokilla 1–6.</p>

2. luokka

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 2	Elämäkatsomustiedon oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 2
<p>T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua (L1, L2, L4)</p> <p>T4 Edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä. (L1, L2, L7)</p> <p>T5 Ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia. (L1, L3, L4)</p> <p>T6 Rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä. (L1, L3, L7)</p> <p>T8 Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita. (L2, L3, L7)</p>	<p>S3 Yhteiselämän perusteita:</p> <p>Oppilas tutustuu alustavasti: Lasten oikeuksiin ja lasten asemaan eri kulttuureissa, huomioidaan kansainvälisyys ja kehityskumppannus kasvatus ja medialukutaitojen kehittyminen.</p> <p>Oppilas tutkii: Yhteiselämän perusteita, kuten yhteisiä sääntöjä, luottamusta ja rehellisyyttä sekä tasa- arvon ja oikeudenmukaisuuden käsitteitä. Näkökulmana oppijan arkielämään liittyvät tilanteet.</p>
<p>T1 (L1, L2, L4)</p> <p>T4 (L1, L2, L7)</p> <p>T5 (L1, L3, L4) T6 (L1, L3, L7)</p> <p>T8 (L2, L4)</p> <p>T9 Ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa. (L3, L5, L7)</p>	<p>S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus:</p> <p>Oppilas tutustuu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maailmanluomismyytteihin • Elämän luomisen ja rajallisuuden käsitteisiin <p>Oppilas perehtyy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erilaisiin elämänmuotoihin maapallolla, huomioiden kansainvälisyys- ja kehityskumppanuuskasvatus sekä medialukutaitojen kehittyminen <p>Oppilas tutkii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lähiympäristöään sekä omien valintojen vaikutuksia ympäristöönsä. • Luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia, huomioiden medialukutaitojen kehittyminen <p>Opettaja voi vaihtaa sisältöjen käsittelyjärjestystä vuosiluokalta toiselle, kunhan sisällöt tulevat opetetuiksi luokilla 1-6.</p>

13.3.11.3. Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa oppilas kokee tulevaisuutensa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioivaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnassa otetaan huomioon lasten elinympäristön digitalisoituminen.

13.3.11.4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet otetaan huomioon työtapojen valinnassa.

13.3.11.5. Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Se tukee ja vahvistaa oppilaiden osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäkatsomustiedossa ovat

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä

13.3.12. Musiikki

13.3.12.1. Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 1–2 musiikin opetuksessa oppilaat voivat yhdessä havaita ja kokea, kuinka jokainen on musiikissa ainutlaatuinen ja kuinka musiikillinen toiminta luo parhaimmillaan iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Musiikin opetus tukee kinesteettisen ja auditiivisen hahmottamiskyvyn, terveen äänenkäytön sekä myönteisen musiikkisuhteen kehittymistä. Musiikkikäsitteiden ja ilmaisukeinojen oppimisen perustana ovat laulamisen, soittamisen, säveltämisen, musiikkiliikunnan ja kuuntelun yhteydessä saadut kokemukset ja niistä keskusteleminen. Oppilaiden luovaa musiikillista ajattelua sekä esteettistä ja musiikillista ymmärrystä edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia äänikokonaisuuksia sekä käyttää mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa.

13.3.12.2. Musiikin keskeiset tavoitteet ja sisällöt

1.luokka

Kaikki musiikin opetuksen keskeiset sisällöt liittyvät jokaiseen opetuksen tavoitteeseen.

Musiikin opetuksen tavoitteet vuosiluokalle 1	Musiikin opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältö-alueet vuosiluokalla 1
<p>Osallisuus T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen (L2, L7)</p> <p>Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä (L1, L2, L4)</p> <p>T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen (L1, L4)</p> <p>T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja (L5, L6)</p> <p>Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta (L2, L4)</p> <p>T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseräitä musisoinnin yhteydessä (L4)</p> <p>Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa (L7)</p> <p>Oppimaan oppiminen musiikissa T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa (L1)</p>	<p>Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoimalla eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteiden välisessä työskentelyssä. Sisällöt valitaan siten, että oppilaat tutustuvat musiikki- kulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.</p> <p>S1 Miten musiikissa toimitaan: Musisoimissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.</p> <p>Luontevaan äänenkäyttöön ohjaaminen puhuen, loruillen ja laulaen.</p> <p>S2 Mistä musiikki muodostuu: Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.</p> <p>1.lk: Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen</p> <p>Musiikin peruskäsitteisiin tutustutaan laulaen, soittaen, liikkuen, kuunnellen ja itse keksien.</p> <p>S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omassa yhteisössä.</p> <p>1.lk: Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä.</p> <p>S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto: Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia</p>

	<p>luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen huomioiden paikallinen kulttuuri tarjonta ja -tuotanto. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki ja taidemusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.</p> <p>1.lk: Painotetaan loruja ja leikkilauluja lapsenomaisuus huomioiden.</p>
--	---

2.luokka

Musiikin opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 2	Musiikin opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 2
<p>Osallisuus T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen (L2, L7)</p> <p>Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä (L1, L2, L4)</p> <p>T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen (L1, L4)</p> <p>T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisu- keinoja (L5, L6)</p> <p>Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta (L2, L4)</p> <p>T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen perusperiaatteita musisoinnin yhteydessä (L4)</p>	<p>Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteiden välisessä työskentelyssä. Sisällöt valitaan siten, että oppilaat tutustuvat musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.</p> <p>S1 Miten musiikissa toimitaan Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.</p> <p>Luontevaan äänenkäyttöön ohjaaminen puhuen, loruillen ja laulaen.</p> <p>S2 Mistä musiikki muodostuu Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.</p> <p>2.lk: Syvennetään peruskäsitteiden hallintaa. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto. Musiikin peruskäsitteisiin tutustutaan laulaen, soittaen, liikkuen, kuunnellen ja itse keksien.</p> <p>S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.</p>

<p>Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa (L7)</p> <p>Oppimaan oppiminen musiikissa T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa (L1)</p>	<p>2.lk: Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä. Huomioidaan paikallisuus ja lapsen oma kulttuuriympäristö. Erilaisten ääniympäristöjen tarkastelemista.</p> <p>S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto: Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen huomioiden paikallinen kulttuuri tarjonta ja -tuotanto. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lasten- musiikki ja taidemusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.</p> <p>2.lk: Vahvistetaan aiemmin opittua ohjelmistoa ja lisätään vaatimustasoa ryhmän taidot ja valmiudet huomioiden.</p>
--	--

13.3.12.3. Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolisia ja joustavia musiikin opiskelukokonaisuuksia, joissa musiikin opetuksen erilaiset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistyö on mahdollista.

Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan.

Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyö tahojen tarjoamia mahdollisuuksia. Osa ohjelmistosta opetellaan ulkoa.

Keskeisiä työtapoja:

- laulaminen
- soittaminen
- kehosoitinimet, erilaiset rytmi- ja melodiasoitinimet oppilaiden taitotaso huomioiden
- kuuntelu
- monipuolista, keskittyntä ja toiminnallista musiikinkuuntelua huomioiden eri musiikkityylit.
- musiikkiliikunta
- musiikillinen keksintä omaa ääntä, kehosoitinimia sekä erilaisia rytmi- ja melodiasoitinimia käyttäen
- erilaisten musiikkituotosten äänittäminen

13.3.12.4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 1-2

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, erilaisten välineiden käyttöä ja oppilaiden ryhmittelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Musiikin opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita ja vahvistetaan näin oppilaan yhteistyötaitoja, itsetuntoa ja oma-aloitteisuutta.

13.3.12.5. Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi musiikissa on oppilaita ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppilaalle annetaan säännöllisesti ja riittävän usein palautetta siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen. Lisäksi oppilasta ohjataan oman toiminnan arviointiin ryhmän jäsenenä. Erityistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen. Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä jatkuvan arvioinnin kohteita musiikissa ovat

- edistyminen musiikillisissa yhteistyötaidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä
- edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta.

Lukuvuositodistukseen kirjataan maininta siitä, että oppilas on saanut musiikin opetusta.

13.3.13. Kuvataide

13.3.13.1. Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuva- taiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulko- puolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokilla 1–2 luodaan perustaa oppilaiden omakohtaiselle suhteelle kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Ilmaisun taitojen ja esteettisten valmiuksien kehittymistä tuetaan eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä. Oppilaita ohjataan käyttämään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja. Opetuksessa hyödynnetään toiminnallisuutta ja leikinomaisuutta. Oppilaita kannustetaan pitkäjänteiseen taideoppimiseen. Kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla. Opetuksessa rohkaistaan toimimaan yhdessä, jakamaan kokemuksia sekä vastaanottamaan ja antamaan palautetta kuvallisesta työskentelystä.

13.3.13.2. Kuvataiteen keskeiset sisällöt ja tavoitteet

1.luokka

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 1	Kuvataiteen opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 1
Kuvataiteen keskeiset tavoitteet toteutuvat jokaisessa keskeisessä sisältöalueessa.	Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa

<p>Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu (L1-L7) T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä</p> <p>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan</p> <p>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla</p>	<p>tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttujen ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.</p> <p>S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.</p>
<p>Kuvallinen tuottaminen (L1-L7) T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja</p> <p>T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa</p> <p>T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa</p>	<p>S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.</p> <p>S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.</p>
<p>Visuaalisen kulttuurin tulkinta (L1-L7) T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyypppejä</p> <p>T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään</p> <p>T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta</p>	<p>Keskeiset sisällöt Värioppi</p> <ul style="list-style-type: none"> • pää- ja välivärit Sommittelu • piste, viiva ja pinta • etu-, keski- ja taka-ala • perusmuodot Kuvaviestintä/Mediakulttuuri <p>Maalaus</p> <ul style="list-style-type: none"> • vesi- ja peitevärit, pullovärit Piirustus • lyijykynä, hiili, liidut, puuvärit Muotoilu ja arkkitehtuuri
<p>Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen (L1-L7) T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • savi tai muovailumassat • kierrätys- ja/tai luonnonmateriaalit Painanta • leimasin, koho, sabluuna <p>Tieto- ja viestintätekniikka ja verkkoympäristö kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla</p>

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys	
--	--

2. luokka

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokalle 2	Kuvataiteen opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalle 2
Kuvataiteen keskeiset tavoitteet toteutuvat jokaisessa keskeisessä sisältöalueessa	Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttujen ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.
<p>Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu (L1-L7)</p> <p>T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä</p> <p>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan</p> <p>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla</p>	<p>S1 Omat kuvakulttuurit:</p> <p>Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.</p>
<p>Kuvallinen tuottaminen (L1-L7)</p> <p>T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja</p> <p>T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa</p> <p>T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omilla ja muiden kuvissa</p>	<p>S2 Ympäristön kuvakulttuurit:</p> <p>Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.</p>
<p>Visuaalisen kulttuurin tulkinta</p> <p>T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä</p> <p>T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään</p> <p>T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta</p>	<p>S3 Taiteen maailmat:</p> <p>Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.</p>
<p>Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen (L1-L7)</p> <p>T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa</p>	<p>Keskeiset sisällöt</p> <p>Värioppi</p> <ul style="list-style-type: none"> • pää- ja välivärit <p>Sommittelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • piste, viiva ja pinta • etu-, keski- ja taka-ala • perusmuodot

visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja	<p>Kuvaviestintä/Mediakulttuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> • sarjakuva, animaatio, valokuvaus, pelit, elokuva <p>Maalaus</p> <ul style="list-style-type: none"> • vesi- ja peitevärit, pullovärit <p>Piirustus</p> <ul style="list-style-type: none"> • lyijykynä, hiili, liidut, puuvärit <p>Muotoilu ja arkkitehtuuri</p> <ul style="list-style-type: none"> • savi tai muovailumassat • kierrätys- ja/tai luonnonmateriaalit <p>Painanta</p> <ul style="list-style-type: none"> • leimasin, koho, sabluuna <p>Tieto- ja viestintäteknikka ja verkkoympäristö</p> <p>kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tietotekniikan ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla</p>
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys	

13.3.13.3. Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 1–2 innostetaan leikinomaiseen kokeiluun, tieto- ja viestintäteknologian käyttöön sekä taiteidenväliseen toimintaan. Opetustilanteet toteutetaan kouluympäristön lisäksi erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkko- ympäristöissä. Tavoitteena on tutustua raahelaiseen kulttuuriperintöön ja kulttuuripalveluihin.

13.3.13.4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuksiin rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

13.3.13.5. Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat

- edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle
- edistyminen materiaalien kokeilemisessä ja tekniikoiden harjoittelussa
- edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemisessä
- edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemisessä.

13.3.14. Käsityö

13.3.14.1. Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuuksiin, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään oppittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mieli- hyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäriöivän materiaallisen maailman tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämän- piiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään teki- jöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuuksiin sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Vuosiluokilla 1–2 käsityön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsityön ilmaisun, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten karttuminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsityön suunnittelijoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsityö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. Käsityön kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta.

1. luokka

Käsityön oppimistehtävien lähtökohtana ovat ILMAISU, MUOTO ja TEKNOLOGIA

- Ilmaisun ongelmatehtävään voi liittyä esimerkiksi: elämys, tunne, aistit, leikit, pelit, kokemus, taide
- Muodon ongelmatehtävään voi liittyä esimerkiksi: oppilaan lähiympäristöön ja esine- maailmaan liittyvä havainnointi ja uusien ideoiden kehittäminen niiden pohjalta
- Teknologian ongelmatehtävään voi liittyä esimerkiksi: esineen tai ilmiön toimintaperiaate ja sen soveltaminen annetun tiedon perusteella

Käsityön opetuksen tavoitteet vuosiluokalle 1	Käsityön opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalle 1
<p>T1 Rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön (L1, L2)</p> <ul style="list-style-type: none">• Työskentelyn lähtökohtana oppilaan omat ideat <p>T2 Ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertoamaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta (L1, L4, L5)</p> <ul style="list-style-type: none">• Suunnataan huomio työskentelyn koko	<p>S1 Ideointi (T1-T3, T5)</p> <ul style="list-style-type: none">• Lähtökohtana omat tunteet, tarinat sekä mielikuvitus-, luonnon- ja rakennetut ympäristöt• Tutkitaan liikettä ja tasapainoa - Pohditaan suojautumista ja säilyttämistä• Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta• Pohditaan teoksen ja tuotteen yhtäläisyyksiä ja eroja

<p>prosessiin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ideointi, suunnittelu ja kokeilu, tekeminen, työn esittely <p>T3 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa (L1, L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ensimmäisillä luokilla opettajan ohjaava rooli suunnittelussa ja työskentelyssä on tärkeä • Annetaan sijaa oppilaan omalle ideoinnille • Annetaan sijaa oppilaan omalle ideoinnille ja ennakkoluulottomalle toteutukselle <p>T4 Opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti (L4, L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohjataan oikeaan ja turvalliseen työvälineiden (mm. oikeat työotteet) ja työtilojen käyttöön • Ohjataan huolehtimaan työskentelytilojen siisteydestä ja järjestyksestä • Ohjataan tutkimaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja laitteita • Opettaja laatii oppimistehtävät huomioiden ilmaisun (esim. oppilaan oma elämys, taide, leikki, kokemus, tunne), muodon (esim. oppilaan oman ympäristön havainnointi uuden idean pohjana) ja teknologian (esim. jonkin esineen tai ilmiön toimintaperiaate ja sen soveltaminen) <p>T5 Tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta (L1, L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuetaan oppilaan omaa aktiivista roolia tekijänä • Kunnioitetaan jokaista oppilasta omana persoonanaan huomioiden lähtötaso ja erilaisuus <p>Eriyttäminen tapahtuu oppimistehtävän sisällä oppilaan tiedot ja taidot huomioiden</p>	<p>Integroituu hyvin ympäristöopin sisältöihin esim. liikenne, arjen erilaiset toiminnot, sään mukainen pukeutuminen jne.</p> <p>S2 Kokeilu (T1-T5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kokeillaan ohjatusti sekä kovia että pehmeitä materiaaleja: puu, paperi, metalli, muovi, kuidut, langat, kankaat, luonnon- ja kierrätysmateriaalit • Kokeillaan ainakin seuraavia vuosiluokalle kuuluvia tekniikoita: leikkaaminen, liimaaminen, sahaaminen, naulaaminen, käsin ompelminen, pinnan käsittely ja viimeistely • Omien kokeilujen pohjalta ideoidaan, suunnitellaan ja työstetään omaa/yhteistä työtä edelleen ohjatusti • Myös kokeilu ja siitä saadut johtopäätökset voivat olla tavoitteena <p>S3 Suunnittelu (T1-T5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelun pohjana ideointi ja kokeilu • Suunnittelun lähtökohtana voi olla esim. tarina, kuva, äänite • Ohjataan oppilasta ymmärtämään suunnittelu osaksi koko teos/tuotesuunnitteluprosessia • Harjoitellaan ja käytetään suunnittelussa ja sen kuvailussa esim. kertomista, piirtämistä, muovailua ja rakentelua <p>S4 Tekeminen (T3-T5)</p> <p>Valmistetaan omien ja yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia.</p> <p>S5 Dokumentointi (T3, T5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutustutaan TVT:n mahdollisuuksiin ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana • Valmis tuotos kuvataan ja tallennetaan mahdollisesti oppilaan omaan kansioon <p>S6 Arviointi (T5)</p> <p>Harjoitellaan arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista jokaisen opetuskerran jälkeen, esim. onko tuo te/teos ratkaisu annettuun tai havaittuun ongelmaan</p>
--	--

2. Luokka

Käsityön oppimistehtävien lähtökohtana ovat ILMAISU, MUOTO ja TEKNOLOGIA

- Ilmaisun ongelmatehtävään voi liittyä esimerkiksi: elämys, tunne, aistit, leikit, pelit, kokemus, taide
- Muodon ongelmatehtävään voi liittyä esimerkiksi: oppilaan lähiympäristöön ja esine- maailmaan liittyvä havainnointi ja uusien ideoiden kehittäminen niiden pohjalta. Teknologian ongelmatehtävään voi liittyä esimerkiksi: esineen tai ilmiön toimintaperiaate ja sen soveltaminen annetun tiedon perusteella

Käsityön opetuksen keskeiset tavoitteet vuosiluokalle 2	Käsityön opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalle 2
<p>T1 Rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsi- työhön (L1, L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työskentelyn lähtökohtana oppilaan omat ideat, yritys ja erehdys <p>T2 Ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertoamaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta (L1, L4, L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suunnataan huomio työskentelyn koko prosessiin: <ul style="list-style-type: none"> ○ ideointi, suunnitteluja kokeilu, tekeminen, työn esittely • Lopputulos ei ole ainut tavoite <p>T3 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa (L1, L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohjataan oppilasta ymmärtämään tarpeen määrittely ja ideointi käsi- työprosessin lähtökohtana • Ensimmäisillä luokilla opettajan ohjaava rooli suunnittelussa ja työskentelyssä on tärkeä • Annetaan sijaa oppilaan omalle ideoinnille ja ennakkoluulottomalle toteutukselle <p>T4 Opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti (L4, L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohjataan oikeaan ja turvalliseen työ- välineiden (mm. oikeat työotteet) ja työtilojen käyttöön • Ohjataan huolehtimaan työskentely- tilojen siisteydestä ja järjestyksestä • Opettajan laatimat oppimistehtävät ohjaavat tutkimaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä kokeilemaan laiteita 	<p>S1 Ideointi (T1-T3, T5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lähtökohtana omat tunteet, tarinat sekä mielikuvitus-, luonnon- ja rakennetut ympäristöt • Tutkitaan liikettä ja tasapainoa • Pohditaan suojautumista ja säilyttämistä • Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta • Pohditaan teoksen ja tuotteen yhtäläisyyksiä ja eroja <p>Integroituu hyvin ympäristöopin sisältöihin esim. liikenne, arjen erilaiset toiminnot, sään mukainen puukeutuminen jne.</p> <p>S2 Kokeilu (T1-T5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kokeillaan ohjatusti sekä kovia että pehmeitä materiaaleja: puu, paperi, metalli, muovi, kuidut, langat, kankaat, luonnon- ja kierrätysmateriaalit • Kokeillaan aiemmin opittujen tekniikoiden lisäksi seuraavia vuosiluokalle kuuluvia tekniikoita: ruuviliitos, hionta, poraaminen, huovuttaminen, punonta, pujottelu, solmujen tekeminen • Omien kokeilujen pohjalta ideoidaan, suunnitellaan ja työstetään omaa / yhteistä työtä edelleen ohjatusti • Myös kokeilu ja siitä saadut johtopäätökset voivat olla tavoitteena • Lisää materiaaleja ja vaativampia kokeiluja <p>S3 Suunnittelu (T1-T5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suunnittelun pohjana oppilaan oma ideointi ja kokeilut, ei valmis mallityö • Suunnittelun lähtökohtana voi olla esim. tarina, kuva, äänite • Käytetään suunnittelussa esim. piirtämistä, muovailua ja erilaista rakentelua <p>S4 Tekeminen (T1, T3-T5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valmistetaan omien ja yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia.

<p>T5 Tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta (L1, L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuetaan oppilaan omaa aktiivista roolia tekijänä • Kunnioitetaan jokaista oppilasta omana persoonanaan huomioiden lähtötaso ja erilaisuus <p>Eriyttäminen tapahtuu oppimistehtävän sisällä oppilaan tiedot ja taidot huomioiden</p>	<p>S5 Dokumentointi (T3, T5)</p> <p>Tutustutaan TVT:n mahdollisuuksiin ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valmis tuotos kuvataan ja tallennetaan mahdollisesti oppilaan omaan kansioon <p>S6 Arviointi (T5)</p> <p>Harjoitellaan arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista jokaisen opetuskerran jälkeen</p>
---	--

13.3.14.2. Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Oppimisympäristö tukee käsityön toiminnallisuutta ja vuorovaikutusta opettajan, vertaisryhmän sekä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit edistävät tavoitteiden saavuttamista. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja käyttämään havaintojaan käsityötaitojen osana sekä vaikuttamaan ympäristöönsä. Työtapojen valinnoilla oppilaita kannustetaan osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Ohjatun suunnittelun ja tekemisen tukena hyödynnetään mielikuvitusta, tarinoita, draamaa, leikkiä, pelejä sekä luonnon- ja rakennettua ympäristöä. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

13.3.14.3. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda pedagogisesti erilaisia työtapoja ja vuoro- vaikutustilanteita, joilla tuetaan sekä yksilöllistä käsityötaitojen oppimista ja suunnittelua että yhteisöllistä työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet sekä tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien materiaalien, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Käsityön toiminnallinen oppiminen edellyttää riittävästi aikaa, tilaa ja ohjausta.

13.3.14.4. Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja -taidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista.

Arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityöprosessiin ja eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä, joka todentaa oppilaiden edistymistä ja käsityöllisen osaamisen tasoa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita käsityössä ovat

- edistyminen työskentelyn sujuvuudessa
- edistyminen suunnittelun, tekemisen ja arvioinnin taidoissa
- edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa
- edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa.

13.3.15. Liikunta

13.3.15.1. Oppiaineen tehtävä

Kohti liikunnallista elämäntapaa

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä. Liikunnan merkitys ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille on tutkitusti suuri. Tämä tekee liikunnallisen elämäntavan omaksumisen yksilön ja yhteiskunnan kannalta tavoiteltavaksi. Myönteisten liikuntakokemusten on osoitettu edistävän liikunnallisen elämäntavan omaksumista.

Kohti myönteistä keho suhdetta

Koululiikunnassa tutustutaan omaan kehoon ja opitaan suhtautumaan siihen myönteisesti. Oman kehon tuntemus ja arvostaminen sekä monipuoliset kehollisen ilmaisun kokemukset turvallisessa oppimisilmapiirissä antavat välineitä eheäksi ihmiseksi kasvamiseen.

Fyysinen aktiivisuus – vaihtoehto istuvalle elämäntavalle

Liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden lisääminen ihmisten elämänselämyksessä on suuri haaste. Liikuntasuosittelun mukaan monipuolista ja ikään sopivaa liikuntaa tulee olla 1–2 tuntia päivässä. Koululiikunta ei yksin pysty vastaamaan tähän, vaan toiminnallisuutta ja liikettä tulee lisätä kaikkiin koulupäiviin, oppitunteihin, välitunteihin ja koulumatkoihin.

Koululiikunnassa tulee korostua fyysinen aktiivisuus ja fyysistä aktiivisuutta oppitunneilla voidaan lisätä esim. siten, että toiminta käynnistetään nopeasti eikä hyvin etenevää toimintaa keskeytetä toistuvasti ja oman vuoron odottamista sekä jonottamista vältetään.

Yhteisön jäsenenä yhdessä tehden

Liikuntatunneilla korostuu yhdessä tekeminen. Oppilaat osallistuvat ikä tasonsa mukaisesti yhteisen toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Myös hyvä oppimisilmapiiri rakentuu yhdessä työskentelyä edistävien taitojen varaan ja tunneilla harjoitellaankin elämässä tarvittavia yhteisön jäsenenä toimimisen taitoja.

Lähtökohtana tasa-arvo

Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurien moninaisuutta. Yhdenvertaisessa ja turvallisessa oppimisilmapiirissä jokaisella oppilaalla on muiden kanssa yhtäläiset mahdollisuudet saada tukea oppimiseensa ja kasvaa omana itsenään sekä tulla tasavertaisesti huomioiduksi ja kuulluksi.

Turvallisuudesta ei ole vara tinkiä

Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikuntaan ja liikunnan avulla kasvaminen

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja

fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

”Liikutaan yhdessä leikkien.”

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa, yhdessä tekemisessä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistamisessa. Opetus tukee oppilaita auttamalla heitä kohtaamaan emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.

13.3.15.2. Liikunnan keskeiset tavoitteet ja sisällöt

1.luokka

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 1	Liikunnan opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 1
Fyysinen toimintakyky	
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla (L1, L3)	”Liikutaan yhdessä leikkien” S1 Liikuntatuntien tulee olla fyysisesti aktiivisia. Opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin ja vesiliikunnan opetusta
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja (L1, L3, L4)	A Havaintomotoriset taidot ja kehon hahmottaminen Havaintomotoriset taidot: Taitoja, joiden avulla oppilas hahmottaa omaa kehoaan ja sen eri osia suhteessa ympäröivään tilaan, käytettävään aikaan ja voimaan
T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäyttelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina (L3)	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaille tulee tarjota riittävästi vaihtelevan ympäristön, monipuolisten sisältöjen ja erilaisten välineiden avulla riittävästi eri aistiärsytyksiä. • Esimerkkejä 1. luokalle soveltuvista havaintomotorisia taitoja kehittävästä tehtävistä ja sisältöalueista: <ul style="list-style-type: none"> ○ suunnistusharjoituksia kuvien ja pihakartan avulla luonnossa liikkumista erilaisilla alustoilla, harjoituksia erilaisilla, -kokoisilla ja -painoisilla palloilla
T4 harjaannuttaa oppilasta liikumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä (L3)	Kehon hahmotus: Kehon hahmottaminen edellyttää kehon ääriviivojen sekä kehon eri osien ja en eri puolten tunnistamista, nimeämistä ja tahdonalaista liikuttamista. Kehon hahmotusta kehitetään aikaa, tilaa ja voimaa säätelämällä.
T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito (L3)	<ul style="list-style-type: none"> • Kehon keskilinjan ylittäminen, esim. oikealla kädellä vasemman olkapään sipaisu • Esimerkkejä 1. luokalle soveltuvista kehon hahmotusta kehittävästä tehtävistä ja sisältöalueista: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ilmaisuharjoitukset, rytmin mukaan liikkuminen, voimistelu- ja musiikkileikit ○ Erilaisten muotojen, kirjainten ja numeroiden
T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla (L3, L6, L7)	

	<p>piirtäminen / muodostaminen oman kehon avulla</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vartalon jännityksen ja rentouden vaihtelevien erilaisissa tehtävissä ○ Liikkuminen eri tavoin erilaisin nopeuksin, erilaiset pujottelua ja väistämistä sisältävät tehtävät ja leikit ○ uinti <p>B Motoriset perustaidot</p> <p>Motorisia perustaitoja; tasapaino-, liikkumis- ja välineen- käsittelytaitoja, harjoitetaan leikkien ja tehtävien avulla erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, kentällä, luonnossa, vedessä, lumella ja jäällä) eri vuodenaikoina.</p> <p>Tasapaino taidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitetaan staattista tasapainoa (koukistaminen, ojentaminen, kiertäminen, venyttäminen) ja dynaamista tasapainoa (kieriminen, pyöriminen, kääntyminen, heiluminen, pysähtyminen, väistäminen) • Esimerkkejä 1. luokalle soveltuvista tasapaino taitoja kehittävistä tehtävistä ja sisältöalueista: • tasapainoilu lattiakuvioiden ja välineiden päällä, kävely esim. katukiveyksen, voimistelupenkin, liikuntasalin kenttäviivojen, maassa olevan hyppynarun päällä tai vaihtelevassa metsämaastossa, voimistelu- sekä hippaleikit <ul style="list-style-type: none"> ○ liikkuminen, hallittu kaatuminen ja ylösnouseminen suksilla ja luistimilla ○ mäenlasku <p>Liikkumistaidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitetaan liikkumistaitoja (kieriminen, ryömiminen, konttaaminen, kiipeäminen, käveleminen, juokseminen, hyppeleminen, laukkaaminen ja uiminen) • Liikkumistaidot erilaisilla alustoilla, eri suuntiin, rytmivaihdoksilla, voimaa vaihdellen, yksin ja ryhmässä • Esimerkkejä 1. luokalle soveltuvista liikkumistaitoja kehittävistä tehtävistä ja sisältöalueista: <ul style="list-style-type: none"> ○ temppuradat, hyppelyradat, juoksu- ja hippaleikit, erilaisissa maastoissa käveleminen, hyppiminen ja juokseminen, musiikin mukaan liikkuminen <p>Välineenkäsittelytaidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harjoitetaan välineenkäsittelytaitoja (työntö, veto, vieritys, pyöritys, heitto, kiinniotto, potku, lyönti, pompotus ja kuljetus) • Silmä-käsi koordinaatiota harjoitellaan käsittelemällä erilaisia välineitä, kahdella ja yhdellä kädellä, molemmin jaloilla ja eri suuntiin. • Esimerkkejä 1. luokalle soveltuvista välineenkäsittelytaidoista kehittävistä tehtävistä ja sisältöalueista: <ul style="list-style-type: none"> ○ ratoja, pelejä ja leikkejä ○ liikuntavälineiden pukeminen ja kiinnittäminen
--	--

	<p>omatoimisesti</p> <p>C Fyysiset ominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa • Oman toimintakyvyn rajojen kokeilemistä • Kestävyyttä harjaannutetaan juoksu- ja hippa- leikeissä, pallopeleissä, maastossa liikuttaessa ja uinnissa. • Voimaa harjaannutetaan riippuen, kiipeillen, hyppiä, voimistellen ja leikkimielellä kamppaillen. • Nopeutta harjaannutetaan juoksu- ja hippa- leikeillä, peleissä, viestikisailussa, erilaisilla hypyillä, loikilla ja heitoilla. <p>Liikkuvuutta harjaannutetaan monipuolisella liikkumisella, ojennuksilla, kurkotuksilla ja lyhyillä venytyksillä.</p>
Sosiaalinen toimintakyky	
<p>T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa (L2, L3, L6, L7)</p> <p>T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta (L2, L6, L7)</p>	<p>S2</p> <p>Painopiste 1. luokan opetuksessa on yhdessä tekeminen, sosiaalisten taitojen kehittäminen sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistaminen.</p> <p>Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.</p> <p>Tärkeää on toisten kuunteleminen, oman vuoron odottaminen ja toisen auttaminen.</p>
Psyykinen toimintakyky	
<p>T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen (L1, L2, L3)</p> <p>T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja (L1, L2)</p>	<p>S3</p> <p>Opetus tuottaa iloa ja virkistystä sekä onnistumisen elämyksiä ja tarjoaa mahdollisuuksia itsensä ilmaisuun.</p> <p>Tärkeää on oppilaan turhien pelkojen poistaminen, yrittämään kannustaminen, kehuminen ja myönteisen ilma- piirin luominen.</p>

2. luokka

2.luokan liikunnan opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat 1. luokan opetussuunnitelmaa syventäen.

LIIKUNNAN TAVOITTEET 1-2 LUOKILLE						
OPPIA LIIKKUMAAN			JA LIIKUNNAN AVULLA			
S1 FYYSSINEN TOIMINTAKYKY			S2 SOSIAALINEN TOIMINTAKYKY	S3 PSYYKKINEN TOIMINTAKYKY		
MOTORISET PERUSTAI- DOT			HAVAIN- TOMO- TORISET- TAI- DOT	FYYSISET OMI- NAISUUDET		
TASAPAINOTAIDOT	VÄLINEEN KÄSIT- TELYTAIDOT	LIIKKUMISTAI- DOT	aistielinten vastaanotto- kyvyn kehi- ttäminen lapsen käsitys kehosta ja sen puolista kykyä havain- noida ympäris- töä; suuntia, ti- laa, aikaa	runsaasti fyy- sisesti aktiivista toimintaa oman toimin- takyvyn rajojen kokeileminen	<p>VUOROVAIKUTUS- JA YHTEIS- TYÖTAIDOT:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oman toiminnan ja tunneimaisun säätely - yhdessä työskentelyn taidot - ohjeiden ja sääntöjen noudattaminen - oman vuoron odottaminen - vastuun ottaminen yhteispeli- en ja -leikkien onnistumisesta - toisten kuunteleminen ja auttaminen 	<p>MYÖNTEISTEN LIIKUN- NALLISTEN KOKEMUSTEN SAA- MINEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> - onnistumisia - emotionaalisesti vaihtelevien tilanteiden kohtaaminen tuetusti - myönteisen minäkuvan vahvistaminen - itsenäinen työskentely - itsensä ilmaisu
<p>STAATTINEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koukistaminen - ojentaminen - kiertäminen - venyttäminen - pää alaspäin asennot <p>DYNAAMINEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kieriminen - pyöriminen - kääntyminen - heiluminen - pysähtyminen - väistyminen 	<ul style="list-style-type: none"> - heittäminen - kiinniotto - pompotus - kuljetus - vierittäminen - potku - lyönti - työntäminen - vetäminen 	<ul style="list-style-type: none"> - kävely - juoksu - hyppääminen - loikkiminen - kiipeäminen - liukuminen - laukkaaminen - kinkkaaminen 				
LIIKETEKIJÄT Liiketekijöitä muuntelemalla varioidaan perusliikkeitä						
AIKA - hitaasti - nopeasti	SUUNTA - eteen, taa - ylös, alas - kaartaen	TILA - suuri - pieni	VOIMA - kevyesti - voimakkaasti	TASO - ala - keski - ylä	SUHDE - yksin, kaksin - piiri, jono, rivi - yhteys toisi- in - suhde tilaan/ välineisiin	
MONIPUOLISTAVAT ELEMENTIT Lapsen kehityksen kannalta tärkeitä osa-alueita (=aistit, kehon hahmotus, rytmi) yhdistetään liikuntaan						
AISTIHARJOITUKSET	OMAN KEHON TUNTEMUSHARJOITUK- SET - kehon hallinta - kehon hahmotus		RYTMI- JA LUOVUUSHARJOITUKSET - rytmin mukaan liikkuminen - itsensä ilmaiseminen liikunnan avulla - oppilaiden mielikuvituksen hyödyntäminen			
OPPIMISYMPÄRISTÖT Taitojen soveltaminen eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina						
KENTTÄ	MAASTO	SALI	VESI	LUMI	JÄÄ	
TURVALLINEN JA ASIALLINEN TOIMINTA LIIKUNTA- TUNNEILLA:						
<ul style="list-style-type: none"> - liikuntaan liittyvät toimintatavat - asianmukainen liikuntavarustus - henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen - turvallinen liikennekäyttäytyminen 						

13.3.15.3. Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokalla 1-2

Turvalliset ja monipuoliset oppimisympäristöt

Liikkuminen monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä on erinomaista taitoharjoittelua ja palvelee liikunnan tehtävän ja tavoitteiden saavuttamista. Liikunnanopetus toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen.

Liikunnan opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Raahessa mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään ympäröivää luontoa, kuten meri ja metsä ja olemassa olevia liikuntatiloja, kuten jäähalli, uimahalli, pallohalli ja kentät. Tehdään yhteistyötä paikallisesti eri tahojen kesken: liikuntatoimi, urheiluseurat, yhteisöt sekä koulut keskenään. Koulun ulkopuolisille liikunta- paikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttämistä.

Alkuopetuksessa oppilaiden taito hahmottaa tilaa saattaa olla vielä rajallinen ja siksi liikuntatunneilla kannattaa käyttää selkeästi rajattua, oppilaille tuttua aluetta.

Liikunnan oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnassa on oppituntien toiminnallisuus.

Vuorovaikutus

Opetuksen yhteydessä korostetaan yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa.

Sosiaalisuuden opettamista, arjen hallinnan harjoittelua sekä yhteisöön kuulumisen tunnetta opetellaan mm. pitämällä yllä Raahen koulujenvälisen urheilukilpailujen järjestämisen perinnettä. Monipuolisen laji kirjon avulla tarjotaan mahdollisimman monelle oppilaalle mahdollisuus koulun joukkueeseen osallistumista.

Opetustyyli ja työtavat

Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja. Opetustyyliä tulee säännöllisesti vaihdella ja pyrkiä käyttämään myös oppilaslähtöisiä, oppilaan osallisuutta lisääviä työtapoja (esim. pariohjausta, ongelmanratkaisua tai erilaisten ratkaisujen tuottamista).

Jotta fyysinen aktiivisuus toteutuu, tulee työtavat olla kaikkia oppilaita osallistavia: tekemistä ja toimintaa (seisomisen ja jonottamisen sijaan). Mikäli mittaamista liikuntatunneilla tehdään, se tulee tehdä positiivisessa ja turvallisessa ilmapiirissä ja tehokkaasti niin, että kaikilla oppilailla on koko ajan aktiivista toimintaa. Tulosten avulla tuetaan oppilaan henkilökohtaista kehitystä.

Oppilaiden ryhmittely

Liikunnan opetusryhmät tulee muodostaa siten, että oppitunnit ovat turvallisia ja opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet.

Opettajan tehtävänä on luoda edellytyksiä oppilaiden väliselle yhteistyölle liikuntatunneilla. Opettajan tulee miettiä ryhmien muodostamistavat niin, ettei se aiheuta oppilaiden keskinäistä vertailua. Pienryhmätyöskentely on suositeltavaa, sillä se vastaa oppilaiden perustarpeisiin. Eriytetyt, yksilölliset ja vaihtelevat haasteet edistävät osallistumista oppilaiden pätevyyden kokemista ja motivaatiota liikuntatunnilla.

Liikuntateknologian hyödyntäminen liikunnanopetuksessa

Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Esimerkkejä vuosiluokille 1–2 sopivista teknologian tarjoamista mahdollisuuksista:

- Lapsi tarvitsee fyysistä aktiivisuutta päivittäin. Ensimmäisinä kouluvuosina fyysisen aktiivisuuden määrää ja laatua voidaan seurata esimerkiksi aktiivisuusmittareiden avulla. Minkä tahansa oppilaita motivoivan

ja helppokäyttöisen teknologian käyttäminen on perusteltua, mikäli se edistää opetukselle annettujen tavoitteiden saavuttamista.

13.3.15.4. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Liikunta poikkeaa muista oppiaineista siinä, että kehollisuus on näkyvästi läsnä oppitunneilla. Oppilaan osaaminen tai osaamattomuus on kaikkien havaittavissa ja arvioitavissa. Ohjauksen ja tuen tärkein ominaispiirre liikunnassa on sosiaalisten ja psyykkisten tekijöiden korostuminen.

Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetus- viestinnän selkeys. Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri luo pohjan eriyttävälle ja yksilölliselle tarpeelle huomioivalle opetukselle. Psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallisessa ilmapiirissä jokainen oppilas uskaltaa osallistua toimintaan omista lähtökohdistaan ja saa myönteistä palautetta yksilöllisestä edistymisestään.

Alkuopetuksessa on erittäin tärkeää kartoittaa oppilaan motorisen oppimisen vaikeudet ja tuen- tarve. Varhain tapahtuvalla havainnoinnilla ja sitä seuraavilla tukitoimilla voidaan vaikuttaa lapsen fyysiseen aktiivisuuteen, sosiaaliseen hyvinvointiin sekä pienentää riskiä muihin oppimisen vaikeuksiin, sillä motoriikan oppimisvaikeudet näkyvät hyvin usein myös muina oppimisvaikeuksina. (1)

Kolmiportainen tuki liikunnassa

Yleinen tuki:

Liikunnassa oppilasta voidaan tukea muuntelemalla:

opiskelun laajuutta, syvyyttä ja etenemisnopeutta
sisältöjä; annetaan eritasoisia tehtäviä
välineitä; helpotetut välineet, kuten erikokoiset pallot, matalammat esteet
oppimisympäristöä
opetusmenetelmiä, työtapoja
opetusviestintää
oppilaiden ryhmittelyä
harjoitteluun käytettävissä olevaa aikaa, matkaa ja nopeutta

Fyysisiä oppimaan oppimisen taitoja tuetaan auttamalla oppilasta kiinnittämään huomiota liikkumisen kannalta oleellisiin asioihin:

suorituksia sanallistamalla
ohjausta visualisoimalla
avustamalla oppilasta käsin tai apuvälineen avulla
antamalla oppilaalle tiedollista ohjausta

Arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia mahdollisuuksia osaamisen näyttämiseen.

Tukimuotoina liikunnassa voidaan käyttää myös tukiopetusta, osa-aikaista erityisopetusta, samanaikaisopettajaa, koulunkäynnin ohjaajaa ja liikunnallista kerho työtä

Fyysisten tavoitteiden saavuttamisessa liikunta-aktiivisuus on olennaista. Liikunta-aktiivisuus edistää liikuntataitoja ja taidot vastaavasti aktiivisuutta. Oppilas, jonka tuen tarpeet liikunnassa johtuvat vähäisestä fyysisestä aktiivisuudesta ja heikosta fyysisestä toimintakyvystä, hyötyvät kaikenlaisesta fyysisesti aktiivisesta toiminnasta; (omin lihasvoimin kuljettu koulumatka, fyysisesti aktiiviset välitunnit sekä kaikenlaiseen fyysisesti aktiiviseen toimintaan osallistuminen). Näiden oppilaiden kohdalla yhteistyö kodin kanssa on ensiarvoisen tärkeää.

Tehostettu tuki:

Jos oppilaalla on monia tukimuotoja käytössä ja ne ovat pysyviä, mutta yleisopetuksen tavoitteet toteutuvat, hänet siirretään tehostettuun tukeen ja tehdään oppimissuunnitelma liikuntaan.

Erityinen tuki:

Mikäli tukitoimet eivät ole riittäviä ja oppilas ei saavuta yleisopetuksen tavoitteita, hänet siirretään erityisen tuen piiriin ja liikuntaan tehdään hänelle HOJKS.

13.3.15.5. Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä. Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä.

Arvioinnissa pyritään tunnistamaan oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet sekä tukemaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveyden- tila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaiden toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla sekä ohjaamalla oppilaita itsearviointiin.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat

- edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien ratkaisujen löytämisessä
- edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa
- edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa
- edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa.

13.3.16. Oppilaanohjaus

Vuosiluokilla 1–2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilasta ohjataan arjen elämän taidoissa mm. ruokailu, vaatetus, hygieniasta ja terveydestä huolehtiminen. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppimaan oppimisen taitoja ovat mm. kokeisiin lukeminen, kotitehtävistä huolehtiminen, erilaiset lukutekniikat ja oman oppimistyylin tunnistaminen. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Jotta tämä mahdollistuisi, oppilaiden erilaisuus tulee huomioida. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään. Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista. Kouluilla kirjataan oppilaanohjauksen käytänteet ohjaussuunnitelmaan, joka päivitetään lukuvuosittain.

13.3.16.1. Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedosta- maan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muu- toksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeuden- mukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 1–2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työ- elämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammasteista.